

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
S'rada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis co tă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— ”
Pe 3 luni . . . 7.— ”
Pe o lună . . . 2/40 ”

Pentru România și
străinătate:
P un an . . . 40.— franzi

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

Impăratul Mutsuhito.

Renașterea Japoniei. — O minune a Istoriei.

În cea mai depărtată parte spre Soare Răsare, s'a stins zilele acestea un suveran căruia întreaga presă din lume îi consacră și-i va mai consacra lungi articole.

Dacă această disparițiune s'ar fi întâmplat cu, nu mai mult decât, cu 60 de ani înaintea noastră, evenimentul acesta s'ar fi pierdut printre cele mai mărunte știri de fapte diverse și de abia dacă s'ar fi găsit câțiva cetitori curioși care să-l ia la cunoștință.

Astăzi însă întreaga opinie publică din lume, în frunte cu cele mai mari publicații sunt viu preocupate de moartea lui deși faptul era de așteptat la vârsta la care ajunsesse.

Aceasta pentru că Impăratul acesta este un mare suveran, cel mai mare suveran al timpului nostru.

Opera înfăptuită sub domnia lui este dintre acelea care cu greu găsește pereche în istoria lumii.

Iată în câteva rânduri împrumutate publicațiilor străine, această extraordinară operă:

Când împăratul Mutsuhito s'a urcat pe tron în 1867, la vârsta de 15 ani, Japonia era o țară legendar, închisă și năruită într-o veche civilizație rebelă ori cărei progres. El moare la 60 de ani, lăsând pe fiul său în capul unui imperiu puternic, înfloritor, în deplină prosperitate și care nu are de învidiat, sub nici un raport, nici unei țări civilizate.

Patruzeci și cinci de ani i-au fost de ajuns pentru a transforma deplin Japonia și pentru a o pune aproape în același rang cu națiunile care stau în fruntea civilizațiunii.

Aceasta e opera lui Mutsuhito.

La urcarea sa pe tron, puterea în Japonia era împărțită între doi suverani: Mikado și Shogoun.

Shogoun era un fel de prim ministru ereditar, iar Mikadoul ceva ca un rege de paie așa cum era în Franța regii din dinastia merovingiană, față cu așa zisii „Mair de Palais” funcționarul șef al palatului care ajunsesse să concentreze în mâna sa toată puterea statului isprăvind în cele din urmă prin a căpăta și coroana.

Această organizare a puterii centrale era completată printr-o puternică feudalitate care ținea neconținut în eșec voințele imperiale.

Japonia luase abia contact cu lumea civilizată pe atunci. Dela 1853 până la 1858 au fost încheiate primele tratate de comerț cu Statele-Unite, Anglia, Olanda, Rusia și Franța. Câteva porturi fuseseră deschise comerțului, dar străinii erau abia tolerați și în urma masacrelor mai multor comersanți străini, flotele combinate ale Franței, Angliei, Olandei și Statelor-Unite i-au impus împăratului Komei, în 1864, noii tratate și deschidere de noi porturi.

Domnia lui Mutsuhito a început rău. O revoluție a întâmpinat urcarea acestui tânăr om. Dar a fost reprimată. Din această reprimare a rezultat o întărire a puterii sale și de aci fericea poporului. Mikadoul, a cărui dinastie este cea mai veche din lume într-o începătorul ei deacum 2500 de ani era contemporan cu Nabuchodonosor, a luat direct în mână afacerile împărăției. Iar Shogoun-ul a fost silit în 1868 să abdice.

Drumul reformelor era deschis.

Capitala mutată, dela Kioto la Yodo a fost transformată, porturi noi deschise, feudalitatea desființată. Drumuri de fier au început a fi construite încă din 1871. Administrația organizată, un nou cod de legi inspirat din cele europene a fost promulgat.

Încercările de reacțiune s'au produs în mai multe rânduri la 1874, 1876 și 1877 dar au fost reprimăte.

Marea operă de transformare însă a mers înainte.

În 1889 în vechiul imperiu al soarelui răsare s'a proclamat constituția.

Cu aceasta Japonia capătă conștiință de puterea ei. La dificultățile ce i le ridică China răspunde cu o declarație de război și spre surprinderea lumii colosul de o jumătate de miliard de locuitori este trântit la pământ. Prin pacea dela 1895 China cedează Japoniei insula Formosa, insulele Pescadore și peninsula Liao-Toung cu Port-Arthurul, care însă a fost silită să o retrocedeze prin intervenirea Franței, Angliei și Rusiei. Pentru aceste servicii aduse Chinei, cele trei puteri, s'au despăgubit ocupând ca ipotecă câte un teritoriu. De atunci Rusia s'a găsit stăpână pe Port-Arthur, unde peste câțiva ani era să îndure acea crâncenă înfrângere care a rămas celebră în analele militare.

Perioada care a precedat războiul cu Rusia și anume cea cuprinsă între anii 1896—1904 a fost cea mai prodigioasă epocă a dezvoltării japoneze.

Sub impulsivitatea suveranului său și a bărbatilor de geniu cu care el a știut să se înconjoare, ca Ito, O Kuma, Yamagata, Katsura, acest popor face extraordinare eforturi pe calea progresului.

Dela cel mai mare până la cel mai mic, dela marele domn până la cel din urmă țaran, dela mareșal până la soldat, dela ministru până la cel din urmă funcționar fiecare nu a avut decât o singură voință, a învăța, și a-și face datoria.

Și când războiul cu Rusia a izbucnit, când s'au aflat succesele marinei japoneze, când s'au văzut asediul Port-Arthurului, când s'au cunoscut amănuntele campaniei din Manciuria, nimicirea flotei ruse, a fost o stupefacție generală.

O mare națiune militară s'a afirmat în fața lumii și a Europei cu care de acum fiecare trebuie să conteze.

Japonia a recăștigat peninsula Liao Tang, pe lângă ea o parte din Manciuria meridională și apoi și Coreea pe care a început prin a o lua sub protecție spre a sfârși cu anexarea ei.

Dickens și Caragiale.

De Adrian Corbul.

— Degenerarea semită. —

Într'un articol asupra morții lui Caragiale apărut într-o gazetă germană și pe care l'am citit în traducere românească, în coloanele „Românului”, autorul neamț vorbind de „Făclia de Paște” a repetat veșnicile litanii cu care ne-au obișnuit ovreii cari scriu prin ziarele străine, când se ocupă de Țara românească... „Caragiale a simbolizat în Leiba Zibal pe acest popor nefericit, veșnic oropsit, pe acest popor evreu care în România e asurpit, etc. etc...” Iată ce numesc eu mania semită, care vede pretutindeni numai aluzii la așa zisa persecutare a ovreimeii, manie care-i orbește pe fiii lui Israil până a nu mai putea discerne negrul de alb, și care reduce toate acțiunile omenestii la un singur punct: cheștiunea evreiască.

A afirma că în „Făclia de Paște”, Caragiale e tendențios, însemnează a închide ochii în fața evidenței, a nega bunul simț. Ce este în realitate figura atât de originală a lui Leiba Zibal, decât o personificare a degenerării semite, a acelei degenerări fiziologice care caracterizează pe acest neam bătrân și uzat de zeci de veacuri. E prea cunoscută lumii lipsă bizară de curaj fizic care-i deosebește pe ovrei, groaza pe care o simt ei în fața amenințărilor corpo-

rale, și care le întinde nervii până le delir, până la nebunie. În acest caz, resorturile lor tocite părească și troznesc, ochii le es din orbite, trupul le e cutremurat de fiori. Și dacă starea se prelungește, nervii uzați se rup, organismul lor încearcă o iremediabilă perturbare, demența își înfige ghiarele în creierul lor anemiât. Iată ce a voit să ne zugrăvească Caragiale în persoana lui Leiba Zibal, și a reușit așa de bine, încât figura bătrânului ovrei din „Făclia de Paște” atât de complectă și de bine observată, ar fi demnă de peana marelui Dostoiewski...

Dar este și un alt scriitor mare, pe care cheștiunea degenerării semite l'a preocupat mult: romancierul englez Dickens. Găsim în celebrul lui roman Olivier Twist, o figură de ovrei bătrân, slab și nervos, cu părul roș și cu nasul corviat, cu ochii de pasăre de pradă, sordid și odios. Numele lui e Fagin. Acest mizerabil e șeful unei bande de hoți și de asasini, un șef p a s i v, care nu ia el însuși parte la jafuri, care nu ucide nici odată cu propriile lui mâini — nu din bunăvoință, desigur, căci tot el pune la cale crimele pe cari le execută creștinii — ci fiindcă degenerarea, lașitatea semită are oroare de violențele de ordin fizic. Acest Fagin este un profund scelerat. Planurile cele mai diabolice îi trec prin minte, când este vorba de bani, și lăcomia lui e tot așa de mare ca și lașitatea lui fizică. Figura aceasta este zugrăvită de Dickens cu atâta măiestrie, încât ne face

impresia că se desface din paginile cărții, pentru a pluti în carne și în oase în fața noastră. Și mă întreb dacă mania ovreiască nu vede și în banditul Fagin simbolul poporului „martir”.

După un șir neîntrerupt de hoții și de jafuri, de rapsuri și de crime, mizerabilul cade în sfârșit în mâinile justiției. Și justiția engleză îl condamnă să fie spânzurat.

Aici, Dickens studiază cu o implacabilă luciditate, revagiile pe cari le face frica în acest organism degenerat. Ca și Leiba Zibal al lui Caragiale, eroul romancierului englez se află sub amenințarea unei morți sigure, violente, imediate. Pe Leiba Zibal numai așa îl desparte de Gheorghe, care voeste să-l ucidă. El știe că odată în mâinile lui nimic nu l'ar putea mântui. Fagin, la rândul său, a auzit sentința care-l osândește; și el știe că nimic nu l'ar mai putea scăpa de ștreang, nici o putere din lume... Ar fi curios să urmărim metodele atât de deosebite ale acestor doi scriitori, cari procedează fiecare în mod diferent, ale căror împrejurări literare sunt cu totul altele, dar cari studiază același subiect, cari ne dovedesc aceiași măiestrie în disecarea sufletului omenesc, și ale căror momente dramatice se întemeiază pe aceleaze nuanțe fiziologice: sbuciumul unor organisme tocite prin atavism, cari tulbură până la nebunie, sub impulsul groazei de moarte, sub amenințarea unor violente trupesti.

Vă aduceți aminte de spaima fără de nume

La moartea sa Mutsuhito lasă Japonia cu o armată activă de 300.000 de oameni al căror efectiv poate să fie ridicat până la 1.500.000 în timp de război. admirabil instruiți, minunat însuflețiți, patrioți fanatici, comandați de generali de mână întâi. Marina este printre primele ale lumii, finanțele sale sunt astfel că creditul Japoniei este printre cele mai solide.

A găsit o țară incrimențată de secole și a refăcut-o din temelie astfel că astăzi în nici un domeniu tehnic, științific și intelectual nu are nimic de învățat.

Aceasta este opera lui Mutsuhito, operă unică în felul ei pentru că nu s'a văzut încă în istorie o așa de complectă transformare a unui popor incrimențat în formele unei tradiții rutinare de mii de ani.

Rase cu mult mai bine dotate, au trebuit să aștepte zeci și sute de ani până când să se aleagă cu roade, din contactul unei civilizații străine de spiritul lor, chiar și atunci când această civilizație nu era așa de fundamental opusă sufletului lor, cum a fost cea a popoarelor arice ale Europei centrale față de rasa galbenă a Japoniezilor.

În istorie s'a văzut mai de grabă cazuri când popoarele au fost mistuite de contactul neașteptat cu o civilizație superioară.

Care este taina regenerării unice în felul ei a Japoniei?

Această taină nu o putem găsi decât în spiritul cu care bărbații din jurul lui Mutsuhito au știut să dirijeze adoptarea civilizației europene.

Acești bărbați au simțit la timp că civilizația apuseană nu poate folosi decât în măsura în care se ține seamă și de fondul sufletesc tradițional al poporului lor.

Ei nu au lepădat ca o haină netrebnică toate datinele și formele, moștenite de sute de ani, în care sufletul japonez era obicinuit să se miște, ei le-au știut păstra regenerându-le prin noul impuls de viață ce a început să circule în corpul națiunii, în urma împrumuturilor de ordin tehnic făcute Europei.

Pe lângă aceasta, în Japonia împrumuturile nu s'au făcut numai de formă ca în alte țări, unde sub o constituție și sub un regim legal din cele mai liberale, dăinuiesc cele mai

orientale abuzuri oligarhice ci au știut întotdeauna să adapteze fondul cu forma, astfel că nimic din ceea ce este în lege să nu fie o minciună.

Toate concesiile făcute de către feudalitate poporului, sunt concesiile *reale* respectate, în primul rând, de către însuși reprezentanții clasei în detrimentul căreia s'au făcut.

Astfel s'a ajuns la acel minunat patriotizm japonez, care denotă că fiecare japonez are de ce-și iubi patria și pentru ce muri.

Astfel s'a obținut acel esor de irezistibil entuziasm și de neînfrântă voință de jertfă, care a fulgerat batalioanele colosului dela Nord pe câmpiile Mancuriei.

Minuni de acestea nu sunt cu puțință la popoarele a căror viață publică are la bază cea mai nerușinată minciună.

Contactul cu apusul nu poate aduce asemenea renașteri când el se mărginește a rămâne un lustru mincinos, când din „civilizația” pe care ai împrumutat-o nu sunt în stare de funcțiune *reală* decât vițiile și păcatele ei.

Trebuie oare să mergem prea departe spre a ne da seamă de acest adevăr atât de banal și totuși atât de nesocotit?...

Acord între Anglia și Austro-Ungaria? O telegramă din Paris a ziarului „Pester Lloyd” anunță că Anglia tratează cu guvernul austro-ungar pentru un acord naval. Anglia promite Austro-Ungariei că în cazul unui război cu Germania, ea nu va fi atacată. În schimbul acestei promisiuni Austro-Ungaria să înceteze întăririle ei pe apă.

În cercurile diplomatice vieneze se desminte totuși zvonul unui acord între Anglia și Austro-Ungaria.

Adausul personal. Ministrul de culte, contele Zichy, și-a publicat ieri ordinațiunea cu privire la adausul personal al funcționarilor cari cad în resortul său. Afară de funcționarii din minister și de profesori, vor fi împărțiți cu un adaus personal de 200 cor. învățătorii și învățătoarele dela școlile populare, învățătorii și învățătoarele dela școlile susținute de căile ferate ungare, institutorii și institutoarele dela școlile de economii, profesorii suplenți dela școlile medii de stat, candidații de profesori cari se bucură de vre-un stipendiu dela școlile superioare de industrie; ajutor de 100 cor. vor primi învățăto-

arele dela școlile froebeliane de stat, subofițerii și servitorii. Adausurile personale stabilite până acum, reclamă o sporire de buget de 3 milioane coroane.

Lukács despre șansele păcii. „Pol. Korrespondenz” primește din Budapesta știrea, că în darea de seamă ce o va rosti înaintea alegătorilor săi din Aiud în 15 August n. premierul Lukács își va preciza atitudinea, a sa și a cabinetului, față de condițiunile ce le impune opoziția pentru o conlucrare pacifică în parlamentul ungar. Va declara în primul rând că consimte întru toate cu vederile desfășurate de Tisza în această privință. Dacă va putea hotărî opoziția să renunțe la restituo in integrum și la chestiunile personale, în cazul acesta speră că se va putea pune capăt frecărilor parlamentare, cu atât mai vârtos că în timpul din urmă și Kossuth se apropie tot mai mult de punctul de vedere al majorității.

Ministrul comun de război în audiență. Ministrul de război Aulfenberg a sosit ieri după amiază la Ischl și azi s'a prezentat în audiență la M. Sa. După o telegramă din Ischl d. Aulfenberg a raportat M. Sale asupra afacerilor din resortul său. După audiență a luat și ministrul parte la înmormântarea generalului Mörk de Mörkenstein.

Noua declarații ale lui Lukács. Prim-ministrul Lukács a făcut azi în fața unui ziarist interesant declarații asupra situației politice. „Pacea cu opoziția numai așa mi-o pot închipui, a zis Lukács, dacă mă voi convinge că opoziția e aplicată să renunțe la pretențiile-i absurde. Înteleg în primul rând pretențiile ei de ordin personal. Nu înteleg ce concepție au unii despre numirea și revocarea cabinetului din fruntea afacerilor țării. Drepturile suverane ale Croației nu suntem competenți a le discuta, cu atât mai puțin a le nesocoti. La toamnă voi înainta fără amânare proiectul reformei electorale. În cameră am sprijinul majorității iar în țară pot conta la sprijinul tuturor elementelor liberale, fiindcă proiectul l'am elaborat pe cele mai largi baze democratice. Sper că în sfârșit și opoziția va recunoaște intențiile bune ale guvernului și în cele din urmă va renunța la obstrucție. De altfel asupra acestui lucru voi insista mai mult în darea de seamă ce o voi rosti înaintea alegătorilor mei din Aiud.

pe care o încearcă Leiba Zibal în momentul când își dă seama că Gheorghe e în dosul uși, în care tae o gaură cu fereștrăul ca să poată împinge zăvorul tras pe dinăuntru. Cu cât talent a descris Caragiale clipele acelea grozave, în cari bătrânului ovrei îi clănțnesc dinții, i-se sburlește părul pe cap, îi se întind nervii ca niște coarde de vioară. Apoi, deodată, nervii se destind și o liniște largă se așterne în mintea lui Leiba. Pulsul nu-i mai bate înfrigurat, mâinile nu-i mai tremură, un zimbet calm i se întinde pe față. E calmul nebuniei, care a urmat vijelei fiziologice produse de frică.

Aproape identice sunt momentele prin cari trece Fagin al lui Dickens, cu toate că, o repet, situațiunea lui exterioară e cu totul alta ca a lui Zibal. Dar groaza îi e aceeași, și în același fel se manifestă. Când Fagin cade în mâinile polițiștilor, spaima îl rătăcește. El urlă, dă din mâni, se sbate, spumează, spune vorbe fără șir: e în paroxismul groazei, căci își dă seama de ce-l așteaptă. În fața judecătorilor cari îl vor condamna la moarte — și el știe aceasta — deodată se liniștește. E rătăcirea calmă antermergătoare a demenței. Firul întins s'a rupt... Cetiți, bunăoară, rîndurile de mai jos:

În vreme ce privea toate acestea cu un ochiu ră-tăcit, o tăcere adâncă se făcu deodată: Fagin se uită îndărăt și îi văzu pe jurăți întorși către președinte. Ei îi cereau voe să se retragă pentru a delibera.

El îi privi cu atenție, unul câte unul, pe măsură ce oșeau, ca pentru a ghici de ce parte va fi majoritatea; dar în zadar. Temnicerul îi puse mâna pe umăr: Fagin îl urmă mașinal până la pretorii și sezu jos. Dacă nu i-s'ar fi arătat scaunul din fața sa, el nu l-ar fi zărit.

Mai privi odată spre galerie. Printre spectatori, unii mâncau, alții își făceau vânt cu batistele, căci era foarte cald în sală. Un tânăr ereiona pe un album trăsăturile auzatului; curios să știe dacă schița sămăna cu el, și profitând de un moment în care artistul își aseuța creionul, Fagin se aplecă și privi desemnul, întocmai ca un spectator indiferent.

Tot astfel, când ochii lui întâlneau silueta judecătorului, el era ocupat a-i cerea costumul în amănunt, tot întrebându-se cam cât va fi costat, în ce mod se punea, etc.

Văzu un domn bătrân întorcându-se în sală după o jumătate de ceas de absență: Și se întrebă dacă o-mul acesta eșise ca să dejezeze, în ce birt mănecase, ce-i servise chelnerul la masă, — și urmă a se deda acestu fel de reflexiuni nepăsătoare, până ce un nou obiect îi atrăgea privirea, pentru a isca în mintea sa gânduri tot așa de zăpăcite.

Vedeți că valurile demenței încep a i-se întinde în creier, calme și largi. Groaza nu-l mai face să isbucnească în țipete ascuțite. Și în clipa chiar, când aude sentința de moarte și când președintele îl întreabă dacă mai are ceva de adaugat el „își reluă atitudinea atentă și privia adânc și lung la acela care-i adresase întrebarea. De două ori i se repetară cuvintele, fără

ca el să le înțeleagă. Și atunci șopti cu glasul misterios că el era... un moșneag... un moșneag... un moșneag... Atâta putu spune, și tăcu”...

Dar luciditatea mai revine din când în când să lumineze aceia minte rătăcită. Fagin nu este încă complect nebun. În tăcerea celulei sale, el se mai dedă la acte fizice, pricinuite de groază. „Aci, isbucnește în blesteme teribile; aci urlă și-și smulge părul. Oamenii respectabili de aceeași religie cu el vin să se roage împreună cu dânsul; el îi gonește, injurându-i, lovindu-i, sgăriindu-i”.

Un om normal, un ne-ovrei, s'ar îngrozi și el în fața unei morți sigure și așteptate; dinaintea siguranței de a muri însă, el ar sfârși prin a se resemna. Niște organisme detracate, tocite ca ale unui Leiba Zibal sau unui Fagin, e de așteptat să se termine cu nebunia. Fagin sfârșește dar prin a deveni perfect nebun, ca și Zibal al lui Caragiale. Iată în ce chip ni-l zugrăvește Dickens pe demont în plin delir de rătăciră, în clipa când tânărul Olivier îl vizitează, puțin înainte de momentul execuției, în celula sa:

Osânditul ședea pe pat și se balansa dela dreapta la stânga: el semăna mai puțin cu un om decât cu o fiară sălbatecă. Era desigur absorbit de amintirea vieții lui trecute, căci urma să mormăiască vorbe incoherente, fără a zări pe noii veniți, pe cari îi lua fără îndoială

Ca orice
a mecenatu
printre rom
bombe mo
N'a pro
foarte simp
spuse de d
la noi. S'au
fost biciuit
lor s'a atr
biciuire no
astăzi mai

Pentru
serisoarea
numai, ici
acei, căro
interesul s
s'o discute

Spune

.....Mai

regat. Mă

vea D-vo

Vă asigur

pe toti p

întreba —

nu știți ce

numai că

dată ce s

nilor de

asigurat.

nu le aj

bine de

După p

pătuiașc

mai a lu

rilor: se

mor ca f

Ei să se

tism —

Treb

drept ni

în viziu

„Brav

dar Oliv

făcut boi

Temn

teamă.

„Du

a fost

să câști

beregata

beregata

ză-i cap

— F

— la

cât aer

Sunt un

E c

lejul s

Zibal,

Vedeti

Wilhel

lui Ca

lizat a

starea

ovrei

acela

rea de

zitar

nu m

In jurul scrisorii mecenatului V. Stroielescu.

Un conflict caracteristic. — In preajma unui alt congres.

Iasi, 18/31 Iulie.

Ca orice adevăr crud scrisoarea hotărâtă a mecenatului Stroescu ar fi trebuit să producă printre românii din regat efectul unei adevărate bombe morale. Așa ar fi fost natural.

N'a produs însă acest efect pentru un motiv foarte simplu: adevăruri, de cruzimea celor spuse de d-sa, nu se rostesc pentru prima dată la noi. S'au rostit de atâtea ori și obrăzurile au fost biciuite în atâtea dați, încât senzibilitatea lor s'a atrofiat aproape cu desăvârșire. Ori ce biciuire nouă, pe un asemenea obraz, produce astăzi mai curând efectul unei dulci mângâieri...

Pentru ce n'a fost discutată de loc în regat scrisoarea d-lui Stroescu, ci abia înregistrată numai, ici și colo, în vre-un ziar? — Pentru că acei, cărora le stă în putință s'o discute, au tot interesul să n'o discute; iar ce i a lăți... cum s'o discute când nu o pot?

Spune d-sa:

....Mai întâi 7 milioane frați de-ai noștri din regat. Mă mir că conați pe dânșii. Când ați avea D-voastre cât de mulți bani de dat altora, vă asigur că frații noștri din regat, vi i-ar lua pe toți până la cel din urmă filer și încă v'ar întreba — dacă mai aveți de dat, că D-voastre nu știți ce să faceți cu banii, dar ei au mari idei, numai cât la dânșii nu se găsesse bani, — dar odată ce se găsesse bani, viitorul tuturor românilor de pe fața pământului printr'ânșii va fi asigurat. Lor totdeauna le trebuie și nici când nu le ajung banii. Tot budgetul statului de mai bine de 1/2 miliard nu-i în stare să-i îndestuleze. După părerea lor, statul e dator pe toți să-i căpătuiască și să-i susție. Ei nu știu a da; știu numai a lua. România a devenit țara funcționarilor: se nasc bursieri, trăesc ca funcționari și mor ca funcționari. Mai este chip să le ajungă? Ei să se gândească la alții? Națiune, patriotism — mofturi, reală e numai ființa lor...”

Trebuie să ne închinăm cu toții: nici că s'ar

fi putut zugrăvi mai bine starea de fapt a românilor din regat. Pare că a trăit dl Stroescu veacuri printre noi — atât de exact ne cunoaște. Și încă o dovadă, că e adevărată starea de lucruri din România, așa precum a descris-o D-sa, e faptul destul de semnificativ, că nu s'a auzit de nici o dată cea mai neînsemnată cărtire. Și nu e confirmare mai hotărâtoare decât tăcerea.

Numai cât pentru demnitatea celor nevinovați din regatul liber — demnitate, pe care presa noastră „românească” nu s'a priceput s'o apere nici odată — țin să relev și să dovedesc, că dl Stroescu greșește când lasă să se înțeleagă că vina acestei triste stări de fapt ar purta-o cele „șapte milioane”.

Nici că se poate — iertați-mi sălbatica expresia — o eroare mai mare.

Pentru nemele lui Dumnezeu! Nu mai confundați cele câteva zeci de mii de guvernanți (plus vre-o 800.000 de străini, pe care nu i-a adus în țară decât dorul de speculă) cu cele șase milioane de oameni, departe de viața publică — întocmai ca cerul de pământ...

De starea aceasta pot fi făcute vinovate cele câteva zeci de mii de guvernanți; dar nu cele șase milioane de iloți, cari n'au altă menire decât să mărească neconținut bunurile celor dintâi.

Lucrurile acestea se spun, de multă vreme în țara noastră, de câtră foarte puținii oameni de bun simț, cari, recunoscând această proastă stare de fapt, se străduesc s'o îndrepte. Toți aceștia, împreună cu alții, poate mai puțin sinceri, s'au grupat în jurul stindardului „Ligei Culturale” — ale cărei intenții și fapte nu pot fi nici un moment suspectate.

Nu va trece însă mult și starea aceasta de lucruri, în chip natural, va trebui să se schimbe.

Ea se va schimba prin stăruitoarea propagandă a ligiștilor și, mai ales prin **participarea la exercitarea drepturilor cetățenești a tuturor locuitorilor din țară.**

Până atunci însă, marea majoritate a populației e nevinovată de actuala stare de lucruri — pe care dl Stroescu o zugrăvește atât de minunat în scrisoarea adresată soc. academice „Petru Maior”.

*

Dat fiind marele număr de semiți din acest oraș, în două grădini diferite joacă două trupe evreiești.

Ce cântă și cum cântă — necontrolându-i nimeni — vă puteți închipui cum suntem tratați, noi „goii”, în cupleta recitată de cutare stea a trupei, spre marele haz al simpaticilor noștri concetățeni-spectatori.

Dar nu despre asta e vorba.

Directorii ambelor trupe aflaseră că la Cernăuți joacă de câțiva vreme un „foarte mare” artist londonez — asta nu înseamnă că ar fi... englez — dl Vax-mann.

Și-atunci goană pe ambii „directori” să-l atragă pe artistul Vaxmann, să joace în trupele lor. Londonezul șmecher — după asta se cunoaște cât era de englez — făgăduiește aparte fiecărui, că va veni la Iași să joace.

În fine Vaxmann sosește. Pe peron „directorii” rămân stupefiați, văzându-se unul pe altul.

Incep apoi revendicările („L'am chemat eu întâi” spune unul, — „Ba eu” răspunde celălalt) cari mai-mai, să degenereze într'o mare bătae. După multă ciondăneală, consimt amândoi să recurgă la arbitrajul unor artiști români dela Teatrul Național.

Românii, bine înțeleși, i-au împăcat — hotărând ca inteligentul Vaxmann pe rând să joace în fiecare trupă.

Un amănunt neînsemnat, dar care caracterizează de minune poporul semit.

Incă un congres în orașul nostru.

La 20, 21 și 22 august se va ținea aci congresul cântăreților bisericești din întreaga țară, sub prezidenția I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

E primul congres, în senzul larg al cuvântului, al acestor modești servitori ai altarului din țara noastră.

St. P. Moldovanu.

Motivul adevărat.

— Nimicirea autonomiei bisericii sârbești. —

Sub titlul acesta cunoscutul bărbat politic sârb Mihail Polit publică în ziarul „Világ” un foarte important articol, în care arată care este motivul adevărat pentru care a trebuit să fie suspendată autonomia bisericii sârbești.

....În Budapesta nu-și poate închipui nimeni amărăciunea și agitația clocotitoare de care este cuprins poporul sârbesc din Ungaria din cauza suspendării constituției bisericii sârbești. Partidele sârbești, cari până acum erau învrăjbite, au făcut să dispară orice neînțelegeri între ele și s'au adunat într'un singur grup în scopul recăstigiării autonomiei bisericești. Se știe, că partidele sârbești, partidul radical și vechiul partid național sârbesc adevărat se luptau mai vehement între ele. Timp de peste treizeci de ani vechiul partid național sârbesc avea colosală majoritate în congresul bisericesc din Carloviț, atât față de partidul clerical, cât și față de cel radical. Partidul radical numai în anul 1902 a obținut majoritate, dar și aceasta se datorește sprijinului guvernului de atunci. Însă cu prilejul alegerilor din 1910 partidul radical a căzut iar majoritatea la congres au obținut-o antiradicalii, adevărat **partidul autonom sârbesc** din Croația... Deodată cu ajungerea acestui partid antiradical adevărat autonom sârbesc și în comitetul congresual, se credea, că acesta va sana mul-

drept niște personaje imaginare, cari jucau un rol în viziunea sa.

„Bravo! Charlot! zicea el... ce stranie lovitură... dar Olivier... ah! ah! ah!... dar Olivier... uite că s'a făcut boier... Duceți-l pe copil să se culce”.

Temicerul luă mâna lui Olivier, îi șopti să n'aibă teamă, și urmă să privească în tăcere.

„Duceți-l să se culce, zise ovreiu, m'auziți voi? El a fost... cauza indirectă a acestor întâmplări... și am să câștig bani făcând din el un hoț... Wilhelm, tae-i heregata lui Bolter... să nu'ți pese de tânăra fată... tae-i heregata lui Bolter... impinge cuțitul cât poți... reteză-i capul.

— Fagin! făcu temnicerul.

— Iată-mă, răspuse ovreiu, reluându-și numai decât aerul atent pe care-l avusese în timpul procesului. Sunt un moșneag, milord, un biet moșneag.

E ciudată observațiunea pe care avem prilejul s'o facem aici. Atât Fagin, cât și Leiba Zibal, au în demența lor impulsuri sanguinare. Vedeti eroul lui Dickens, cum insistă pentru ca Wilhelm să-i reteze capul lui Bolter. Zibal al lui Caragiale a mers și mai departe: el a realizat acest impuls. Bătrânul acela, așa de laș în starea lui normală față de atacurile trupesti, ovreiu incapabil să lovească la rândul său pe acela care l'ar izbi, a găsit în nebunia sa puterea de a duce la capăt, una din cele mai îngrozitoare suplicii, pe seama omului al cărui nume nu mai avea darul să-l cutremure de spaimă.

Eroii lui Dickens și Caragiale sfârșesc amândoi printr'un gest de o naivitate admirabilă, dar în legătură cu cauza nebuniei lor. Așa, Leiba Zibal, după ce l'a omorât pe Gheorghe, o pornește la drum ca să aprindă o făclie lui Christos, o făclie de Paște, fiindcă în mîntea lui rățacită tot mai subsistă încă o vagă conștiință că cele întâmplate lui, au avut loc în noaptea de Paști. Iar Fagin al lui Dickens, cu toate că complet dement, tot are noțiunea că-l pândeste moartea — și gândul acesta îl preocupă mai mult. El are cuvinte puerile, invenții naive prin cari voeste să conjure acea moarte apropiată. Așa bunăoară:

— Ești, ești, strigă ovreiu împingându-l pe copil pe ușă afară, și aruncând în juru-i priviri spăimântate. **Spune-le că m'am culcat și că dorm: te vor crede și mă vor lăsa în pace...** Tu... tu mă poți mântui... Iute, iute!

Am crezut interesantă o comparație între eroul lui Dickens și acela al lui Caragiale, eroi evoluând în împrejurări deosebite, și tratați cu metode felurite, dar cari prezintă același caz de patologie și cari ne dovedesc să atât scriitorul român cât și cel englez au înțeles în același chip ravagile pe cari le poate produce spoima în degeneratul organism ovreiesc.

Paris, Iulie.

tele abuzuri întâmplătoare sub stăpânirea partidului radical. Partidul autonom croat n'a avut însă vreme să facă așa ceva.

Întâmplările cari au avut loc în Croația în răstimpul acesta sunt cunoscute. Situația în Balcani, din cauza încercărilor din Turcia, atât sub guvernul Khuen-Héderváry cât și a lui Lukács devenea tot mai critică. Iar politica balcanică a cercurilor din Viena nu putea să tolereze existența coaliției sârbo-croate. Coaliția aceasta trebuia cu orice preț nimicită. Acesta a fost motivul procesului de înaltă trădare din Zagreb pornit în contra Sârbilor, acesta era motivul proceselor Friedjung din Viena și a lui Vasici din Belgrad, și, acesta a fost motivul absolutismului introdus de banii bar. Rauch și Nic. Tomasich, până când în sfârșit sub domnia comisariului Cuvaj acest absolutism își ajunse a pogeul. În sfârșit, acesta a fost și motivul atentatului lui Jukics. Procesul în contra lui Jukics și soții este un „proces de înaltă trădare” pornit în contra Croaților, aproape similar cu fostul proces de înaltă trădare de acum patru ani în contra Sârbilor. În amândouă procesele a dominat și dominează o politică vieneză greșită.

Se știe, că atât Rauch, cât și Tomasich nu au putut crea o majoritate parlamentară a partidului guvernamental și de bună seamă, că nici Cuvaj nu va fi mai norocos. Din cauza aceasta nu va succeda nici nimicirea coaliției sârbo-croate!

Deși nimicirea acestei coaliții e în strînsă legătură cu nimicirea autonomiei bisericești sârbești.

Se știe că *lamura și majoritatea Sârbilor* din țările de sub Coroana s. Ștefan e în Croația și Slavonia. Iar deoarece partidul autonom sârbesc ca parte considerabilă a coaliției sârbo-croate, e în majoritate la congresul bisericesc din Carloveț și, deci, în comisia congressională exerciază cea mai supremă guvernare bisericească, e clar, că nici la Viena și nici la Budapesta nu pot să tolereze, că partidul autonom sârbesc ca fracțiune a coaliției sârbo-croate, să exercizeze guvernare bisericească la Carloveț. Dar tocmai așa nu pot ei să tolereze nici o guvernare bisericească din partea partidului radical sârbesc. Deci, lucrul cel mai comod era că printr'un rescript regal să fie suspendată întreagă autonomia bisericești sârbești!

Motivul adevărat al suspendării autonomiei bisericești nu este un motiv de ordin bisericesc, ci *pur politic*, iar această suspendare a fost îndeplinită în modul cel mai dur.

Toate regulamentele, la cari congresele bisericești sârbești timp de patruzeci de ani au lucrat cu atâta diligență și fiind sancționate de către M. Sa monarhul, în mod vienez au fost abrogate, deși erau între ele regulamente foarte importante și potrivite. Așa, d. ex. *regulamentul în privința organizației congresului* a fost sancționat în 14 Mai n. 1875. Acest regulament corespunde pe deplin pretențiilor ierarhiei sârbești, deoarece §-ul 18 stabilește foarte clar *sfera de activitate* a raportului dintre ierarhie și congres. Dar și acesta a fost abrogat. Acesta e

adevărat anarhism! Este o adevărată absurditate a introduce un regulament acum învechit care a fost elaborat acum patruzeci de ani într'o epocă pseudo-absolutistică.

Politica balcanică din Viena a pretins însă această absurditate iar Ungaria a trebuit să o îndeplinească!

Amărăciunea și agitația Sârbilor din Ungaria față de această procedură este deci, foarte explicabilă.

Sârbii din Ungaria au primit mari și multe favoruri pentru meritele câștigate în luptele purtate în contra Turcilor. Aceste favoruri au fost respectate și de către legislația unguerească din anii 1790 și 1848, iar după reconstruirea constituției art. de lege IX din 1868 a acordat Sârbilor *deplină autonomie bisericească*.

Iar acum politica balcanică a cercurilor din Viena în contra legislației unguerești, a abrogat, adică a nimicit total autonomia bisericești sârbești.

Acesta nu e deloc interes ungueresc!

Cursurile de vară din Vălenii-de-Munte.

Trei lecții ale d-lui Iorga despre boierimea veche românească.

Văleni, Iulie.

În cele dintâi vremuri de trai în principate boerii erau puțini la număr așa că de o despărțire între boierii mari și mici nu putea fi vorba. Ranguri, scări de înaintare, deosebiri de toiaș, ișlic, titlaturi erau puține date de către domnul însuși boier ceva mai rășărit. Însă pe la sfârșitul sec. al 15-lea, în tot sec. al 16-lea se ajunge la o separare în boierime deodată cu îmbrățișarea din partea ei a moravurilor bizantine. Viața intensă sufletească a Bizanțului dănuiește aproape cu formele sale întregi adoptate de imperiul otoman cu începerea anului 1453. Sultanul nu era decât un împărat bizantin cu întreagă curtea sa. Domnii români se făcuseră repede cunoscuți cu curtea bizantină și căutară să o imite. Numărul boierilor crescuseră și cronicile laudă pe un Mihnea, pentru fastul curții sale cu slujitorii mărunti, ce purtau fireturi argintate, pe un Gașpar Grațiani. Despre această nouă rânduială în șirul boierimii ne pomenește izvoare: vestita poemă polonă a lui Miron Costin din 1680, și „*Descriptio Moldaviae*” a lui Cantemir.

Erau așanumiții „boieri de sfat”, un fel de „viziri ai Cupoliei” din Constantinopol, cari erau reprezentanții intereselor superioare, a tot ce era mai bun și nobil în imperiul otoman. Așa putu avea domnul român un sfat domnesc. Dar, paralel cu această origine a împărtășii în cei 7 boieri (după cei șapte viziri), mai are încă o alta boierimea noastră. Sfaturi domnești au fost totdeauna în jurul domnului, care nimic nu făptuia fără a se consulta cu boierii. Dovadă despre marea rost al acestei boierimi avem o învățătură a lui Neagoe către fiul său Teodosie. Mai trăia încă continuarea sfaturilor de bătrâni din cele dintâi timpuri de încheiere a neamului nostru. Așa era *logofătul*, șef de cancelarie; *doi vornici* (magistri palatului), judecătorii curții, dar dela o vreme căpătâră teritorii în țară pentru tinerea dreptății; *hatmanul* în Moldova, — *spătarul* în Muntenia, conducătorul oastei; *postelnicul*, (cubiculanul) avea îndatoriri de a primi pe cei ce intrau la domnul, mai târziu a devenit ministrul de externe; *păharnicul*.

Pe lângă boierii de sfat erau și boierii de divanuri. Divanurile slujiau numai pentru îndeplinirea datorilor mari ale țării, sfătuirea tuturor boierilor cu răspundere pentru țară, deci a boierilor mari și mici, un fel de consiliu măior și minor al venețienilor. Se vorbește despre dexteritatea doamnelor cari luau parte la aceste divanuri în a-și strânge picioarele cu o înțeleasă neobișnuită. În divan erau stolnicul, comisul, medelnicerul, pitarul, clucerul, serdarul, cel care apăra ținuturile Covurluiului și Bugeacului (Basarabia de azi) de tătari; sulgerul care se îngrijea de carne pentru masa domnească; *jîtnicerul*, apoi sătrarul, userul, armașul, aga introdus de Mihai Viteazul. Făceau încă parte din divan postelnicul al doilea și al treilea, vornicii de poartă cari aveau mezaturile, căminarul și vătamanul (vamesul).

Dar înmulțindu-se griile domniei urmă și un al treilea rang de boieri: stolnicul al doilea și al treilea și *stolnicul, păharniceii, boierinașii* — vătavii de aprozi, dregătorii cu serviciu mărunt; ciohodarul, cămărașul dinlăuntru, vătavul de copii crescuți la curte cu menire de pretendenți de tron, cămărașul de dulceturi, de catastive, de lumini.

Pe vremea lui Petru Șchiopul avem o statistică interesantă pentru evidențierea îmbogățirii curții, care avea 4948 de curteni (cum ar fi azi dvorenii din Rusia). Când pacea avea să țină timp îndelungat domnul dăruia acestor curteni, soldați, pământuri dar la războiu avea să se strângă sub steag. La sfaturile mari veniau „și roșii și slujitorii” — cum ne aminteste un însemnător al acelor vremi. Roșii erau curteni, coboritori din ostașii cei vechi cărora pentru serviciul în oaste domnul le dădea postav roșu. Obiceii s'a menținut și azi în Buzău de a purta haine cu coloarea predilectă roșie. Aceștia erau boierii mici cu rol mare pe timpul lui Matei Basarab. Dela ei ne-au și rămas scrisori, atât dela curtenii munteni cât și moldoveni. În răstimpul acesta se soartea un astfel de boierinaș adresează în 1630 o scrisoare către logofătul lordache — probabil lordache Cantacuzino. Din scrisoarea lui și a altor curteni putem scoate o mulțime de lucruri deosebit de interesante pentru noi cari știm că pogoritorii acestor boieri cu o viață atât de vie și strălucitoare sunt azi niște bieți țărani. Pentru noi azi pare că au mult rost frecările multe din țară, mulțimea îndatoririlor față de Turci cu miere, produse, punerea mâinei cu volnicie asupra unui petec de pământ al vreunui boier mic din partea unui puternic, jelanția altuia pentru înrolarea în oaste. Și iarăși ni se poate lumina și azi fața și rădem cu mulțămire cetind vre-o scrisoare în care un curtean roagă pe altul în preajma sărbătorii Crăciunului să-l împrumute cu intestine de porc, el fiind gata a-i da în schimb de știucă.

Scrisorile ne mai prezintă încă alte două însușiri. Ele se rapoartă în întregime la evenimentele istorice, cu ajutorul lor se pot reconstitui aceste evenimente. Pe noi ne împiedecă mult găsirea acestor scrisori, al căror cuib a fost arhivele principatului ardelean — pentru jumătatea v. al 17-lea. Ne împiedecă în urma sistemului ungueresc budapesto-centric. Pe nemiluite s'a cărat în capitala Ungariei cu grămadă din aceste scrisori cari conțin deosebit de multe luminișuri asupra timpului acestuia când principatul ardelean al lui „Racolțea” avea legături strânse cu țările românești. Sub Bathorești și Racotești arhiva principatului ardelean a fost plină cu acte latine și românești. Învățul Hașdeu, un învățat social, tot ce găsea din aceste acte punea în circulație. În arhiva din Pesta găsim toate lucrurile trebuincioase nouă, precum și în biblioteca Battyány din Albaulia. În aceste acte se cuprind toată însemnătatea jurămintelor și legămintelor domnilor noștri cu vecinii Racotești, cari au înrăurit mult asupra noastră.

Înrăurirea se observă atât de clar din felul domnirii celor doi Racoți, care fel își dura con-

Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin.
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț

secintele sale la
ta, pătrunzător
meră de a-și i
neagră ca pe a
thori dar mai
domn polonez
a adus pierdere
il ajutor în in
cu credința ce o
și pe atunci să

Acesta pier
vârșit deodată
domn a fost su
cu multe bunur
de oaste forma
o mare iubire f
lui de adevărat
de elementul în
Mihai Viteazul,
imita pe ienicer
de pace se juca
a sultanilor. Se
a țării întocmai
mântuit cu nir
Cauza răscoale
vește urmașul
lui) al cărui ch
faturii de vodă
mormântul în
ște cu o indioș
după dorința c
lae Petrascul.
lui de domn se
stantin Cărmu
Noul domn ave
meni și daraba
cu viața aruca
stăpâniri de
haiducilor lui

Acest capit
ce dușman put
mânească. Da
de boieri cer s
rea adresată l
ierii ca să-i
spun ce au ei
„moșneni” și
voizilor români

Alături de
sească în sat
și oștenii lui C
plătă că cu aj
bândit pe Vasi
însuși să măr
puțin mai târ
torii de achita
litul Moldovei
il roagă să-l
duioșie ce ca
din cele mai
treaga poezie
lui Eminescu
ce a trecut în
în Ardeal de

Hainele lucr
LEN
PRĂVĂ
TĂȚI
Orade
Piața F

Fabrica
industr
ciselare

76. Ioan Baci, comerciant Hateg	20.—
77. Nicolau Theodosiu, propr. Hateg	20.—
78. Otto Popoviciu, forestier Hateg	20.—
79. Virgiliu Popoviciu, com. Hateg	20.—
80. Iuliu Ciuciu, exec. reg. Hateg	20.—
81. Silviu Ciuciu, cand. de adv. Hateg	20.—
82. Dr. Cornel Popescu, protopop gr. or Hateg	20.—
83. Dr. Emil Selariu, avocat Hateg	20.—
84. Ion Budi, director de bancă Hateg	20.—
85. Dr. Leo Parasca, medic Hateg	20.—
86. Maria Bontescu n. Baritiu Hateg	20.—
87. Dora Dr. Bontescu Hateg	20.—
88. Doina Bontescu Hateg	20.—
89. Lia Bontescu Hateg	20.—
90. Dr. Victor Bontescu, adv. Hateg	20.—
91. Ludovic Mesaros, farmacist Hateg	20.—
92. Nicolae Racuciu, comerciant Hateg	20.—
93. Olimpiu Selariu, comerciant Hateg	20.—
94. Dr. Petru Comes, cand. de adv. Hateg	20.—
95. Victor Pon, contabil Hateg	20.—
96. Dr. Sabin Bontescu, cand. de adv. Hateg	20.—
97. Nicolae Sbuchea, comerciant Hateg	20.—
98. Marcu Popescu, măcelar Hateg	20.—
99. Dominic Crisan, comerciant Hateg	20.—
100. Todor Dobri, proprietar Hateg	20.—
101. George Nicoară, comerciant Hateg	20.—
102. Aurel Elin, funct. de bancă Hateg	20.—
103. Simeon Albu, cancelist Hateg	25.—
104. Ioan Vasii, cancelist Hateg	25.—
105. Ioan Miesă, inv. pens. Steiu	20.—
106. Iacob Nicolescu, preot gr. cat. Toștea	20.—
107. Septimiu Ionas, preot Toțesti	20.—
108. Nicolau Muntean, protopop gr. cat. Grădiște	20.—
109. George M. Moisescu, directorul „Re- vistei Sportive” din București	20.—
110. Atanasii Damian, directorul agentu- rei băncii noastre generale de asigu- rare (Arad)	20.—
111. Dela <i>Silviu (?) Herbay</i> din Viena a sosit telegrafic, pentru „Vlaicu III.” semnalând un enorm entuziasm în Viena	100.—
Total	3040.—

Scrisoare din Londra.

Asquith în Irlanda. — Congresul eugenic. — Politica navală. — Legea asigurărilor. — Discursul primului ministru.

Londra, 29 Iulie.

Ziarele străine au vorbit de vizita lui Asquith în Irlanda, dar mai mult în legătură cu micile atentate ale sufragetelor. Totuși prezența lui Asquith în Dublin e de o însemnătate deosebită. Pentru prima dată un șef al cabinetului englez se prezintă ca atare în fața irlandezilor: nu numai atât: pentru prima dată au auzit ei — acolo acasă, și din gura unui ministru englez cuvinte așa de frumoase și pline de cinste politică:

„Am susținut întotdeauna, că Irlanda în orice înțeles al cuvântului e o națiune. Condiția de izbândă a oricărui proiect politic este deplina și generoasă recunoaștere a naționalității irlandeze”.

Oare, nu se putea face cu mult înainte această recunoaștere, și să se cruțe astfel atâtea lupte grele și atâtea suferinți?

Măcar de-ar lua de aci o pildă ungurii și rușii, și alte popoare cari stăruie orbește în politica de asuprire.

De câteva zile se ține aci congresul eugenic. Subliniez cuvântul, fiindcă este nou și nu se prea cunoaște. L-a întrebuit întâi Francis Galton în cartea sa „Human Faculty”. Encyclopædia Britannica, ediția din urmă îl explică astfel:

„Eugenics — numele modern dat științei ce se ocupă de înrăuirile cari îmbunătățesc calitățile înăscute ale rasei, dar mai ales cari le dezvoltă spre cel mai mare avantaj”.

Din aceste rânduri se poate înțelege și rostul congresului. Atenția lui se îndreaptă mai mult asupra eredității — o chestie pe cât de serioasă, pe atât de grea și complicată. E drept, dela Darwin încoace s'au făcut cercetări numeroase: totuși, unele din principiile eredității rămân încă discutabile: se moștenesc numai caracterele înăscute, ori și cele câștigate în cursul vieții? Are vre-o înrăuirire mediul, și până unde se întinde această înrăuirire?

Dela răspunsul unor asemenea întrebări — se înțe-

lege răspuns științific, sigur, atârnă și progresul ce-l au în vedere eugenistii, felurile aplicării și reforme, spre a mai domestici — după vorba lui Balfour, animalul-om încă prea sălbatic.

Într-o măsură știm azi, că defecte și porniri vătămătoare și boale anume se transmit pe calea eredității în chip neîndoios. Față de ele, care trebuie să fie atitudinea societății? Să nu le opue stavilă, să nu se îngrijudească, lăsându-le pe seama naturii? Adevărat că natura se ocupă ea însăși. Oarbă cum este, în jocul straniu și neînțeles al creației, când plămădește și aruncă în viață tot felul de ființe și lucruri — aci minunate, aci urâte, aci grozave, are și mijloace de alegere; trece prin adăncul ei un suflu, ca vântul de apus, pe care îl cântă Shelley:

„Duh-aprîg ce mișcă pretutindeni,

Distruge și prezervând...”

Prezervând pe cei capabili și tari, și doborând la pământ uscăturile, neputincioșii. Inșă, dela un timp se pare că numărul bolnavilor de boli moștenite, numărul nevropatilor, nebunilor, criminalilor crește simțitor în loc să seadă; exprimând faptul în termeni biologici, ar însemna că toți aceștia își găsesc un mediu de adaptare mai prielnic. Atunci, este mediul de azi în decădere? Mergem oare spre degenerare? Nu contribuim și noi în mare parte la răul acesta, când ridicăm spitale și aziluri numeroase, unde ființele nenorocite vin și se caută o vreme și se duc iarăși în lume, propagând mai departe germeii periculoși? E o problemă foarte îngrijitoare, asupra căreia s'a oprit în deosebi și d. Leonard Darwin, președintele congresului eugenic, în discursul-i de deschidere:

„Cei neputincioși între oameni nu mai sunt distruși prin foame și boală, dar sunt înconjurați de grijă, putând astfel să-și reproducă speța, ori cât ar fi ea de vătămătoare. E adevărat, că nu ne putem decât mândri, căci spiritul ce duce la protecția celui slab și necăjit e, dintre toate lucrurile, cel mai demn de a fi păstrat pe lume; și de aceea nu ne putem întoarce de bună voie la crudele metode ale selecției naturale. Inșă nu trebuie să închidem ochii și la pericolul de a ne amesteca în căile naturii, și trebuie să recunoaștem că — procurându-ne mulțămirea de a ne ajuta pe aproapele în nenorocire, fără ca în același timp să ne gândim și la urmările ce ar avea această caritate asupra generațiilor viitoare, să nu zic mai mult, nu-i decât slăbiciune și nebulie”.

Parte din presa engleză nu aprobă atitudinea lui Churchill, precum și tonul discursului său în chestia navală. Asemenea discursuri atâta și mai mult spirituale, și mărește rivalitatea dintre cele două state. Altfel era cu neputință să se audă în plină Cameră așa ceva: trebuie să amintim, că felul acesta de a vorbi direct, a introdus în discuție Germania, comparând pas la pas marina ei cu marina Angliei datează de vre-o patru-cinci ani, când d. Meckenna a surprins parlamentul făcând o mulțime de declarații cu privire la intențiile rășboinice ale Germaniei. De atunci întrecerea e pe față, guvernele își arată ea la cire forțele gata de trântă, și publicul e ținut — după plăcere: să aplaude ori să fluere.

Legea asigurărilor — „The national insurance act”, care a provocat și provoacă încă atâtea discuții a intrat în vigoare la 15 Iulie trecut. Cetitorii cari se interesează vor afla oarecari lămuriri asupra legii în cele de mai jos, luate dintr'o comunicare a dlui N. K. Constantinescu, ținută la societatea românilor din Londra:

Orice persoană mai mare de 16 ani, dar mai mică de 70 — data la care începe a se plăti pensiunea națională pentru bătrânețe, — este asigurată obligator, dacă nu câștigă mai mult de L. 160 pe an, sau, chiar câștigând și peste L. 160 pe an, dacă se întreține prin lucru manual. Prin caracterul său așa de general legea aceasta dă putința de asigurare în contra boalei și a invalidității la un număr însemnat de inși: aproape a treia parte a populației are să fie asigurată. În privința modului de a se acorda ajutorul, legea prevede:

a) Tratament medical și doctorii;

b) Tratament în sanatorii sau alte instituții;

c) Ajutor bănesc în timpul boalei;

d) Ajutor bănesc fixe în caz de invaliditate — care durează până la 70 ani, când începe pensiunea bătrâneții.

e) Ajutor bănesc în caz de lăuzie al femeilor asigurate sau ale soțiilor celor asigurați, chiar când soțiile lor nu sunt asigurate.

Pentru ca cineva să aibă dreptul la astfel de ajutoare, trebuie să fi contribuit la fondurile de asigurare un număr de săptămâni. Aceste contribuții sunt, în general:

a) pentru bărbați 4 d. pe săptămână,

b) pentru femei 3 d. pe săptămână, la cari patronii sunt obligați să adauge:

a) pentru bărbați 3 d. pe săptămână,

b) pentru femei 3 d. pe săptămână.

Așa că în total partea lucrătorului sau lucrătoarei, împreună cu cea a patronului vor face la un loc:

a) pentru bărbați 7 d. pe săptămână,

b) pentru femei 6 d. pe săptămână,

la care statul adaugă și el câte 2 d. săptămânal de ficare. Aceste contribuții însă se micșorează pentru lucrători și lucrătoare proporțional cu cât li se micșorează și salariul, după anumite tabele (cidule) alipite la lege; iar patronii sunt obligați să-și mărească contribuția așa fel ca să mențină cifrele de mai sus. În nici un caz însă contribuția patronului nu trece de 6 d. pe săptămână pentru bărbat și de 5 d. pentru femeie, chiar dacă salariul plătit este așa de redus încât lucrătorul sau lucrătoarea să fie scutiți de orice contribuții. În aceste împrejurări statul contribuie și el — pe lângă contribuția generală — ca să completeze suma de 7 d. pentru bărbați și 6 d. pentru femei.

Contribuțiile acestea se adună de către patroni prin alipirea unor timbre speciale pe niște cartoane, cari sunt așa fel făcute — adică cuprind niște pătrățele de lipit timbre în ele — încât se pot întrebuința pentru acest scop timp de trei luni. Prin aceasta colecțiunea fondurilor devine mult ușurată, scutind de o cheltuială enormă pe stat. Sistemul de a reduce cât mai mult cheltuielile statului — care pe lângă contribuțiile ce face mai are în grijă și administrația centrală a asigurărilor — a fost ținut în seamă peste tot”.

Mare impresie a făcut discursul primului ministru, Vorbind de raportul „Apărării Naționale”, în care se arată măsurile ce-ar trebui să fie luate în cazul izbucnirii unui rășboiu, a căutat să înlăture orice alarmă în public prin scoaterea la iveală a politicii de pace și bună-înțelegere urmata de Anglia; inșă șeful conservatorilor, care luă cuvântul după Asquit, a spus între altele:

„Instinctul îmi spune, că nu e pericol, dar mintea mea se opune. Și când stau și mă gândesc la împrejurările de azi, spun hotărît că după părerea mea Lordul Roberts n'a exagerat când a zis mai alaltăieri că această țară n'a fost niciodată într'o situație mai periculoasă”.

D. Larungu.

Cronică externă.

Contele Berchtold va vizita pe regele Carol. „Neue Freie Presse” află că contele Berchtold, ministrul de externe al Austro-Ungariei, se va prezenta, probabil la sfârșitul lunii August, la regele Carol. Această vizită ar avea loc după inițiativa regelui Carol însuși. Această dorință a regelui este o dovadă mai mult de relațiunile amicale austro-române și mărturiseste ce valoare se pune în dezvoltarea acestor relațiuni.

Ziarul amintește vizita șefului de stat major, generalul Schemua, și participarea generalului Averescu la marile manevre austro-ungare și spune că aceste vizite mărturisesc raporturile excelente cari leagă de atâtea timp Austro-Ungaria de România și cari sunt foarte importante pentru mersul pacific al politicii generale. Comunitatea de interese a creat aceste raporturi cari au fost întărite prin simpatii cari s'au stabilit și care nu poate decât să progreseze dacă personagiile cari ocupă posturile competente intră în relațiuni personale și poate să se apropie de suveranii ambelor țări.

Ziarul „Neues Wiener Tageblatt” află cu privire la proiectata vizită a contelui Berchtold la regele Carol următoarele:

Contele Berchtold va fi însoțit de soția sa în vizita la Sinaia. Vizita va avea loc între 20 și 24 August st. n.

„Pester Lloyd” anunță din Viena că știrea asupra vizitei contelui Berchtold în România este prematură. În cercurile diplomatice din Viena se spune că contele Berchtold după cura sa din Kaltenleutgeben va sta în tot restul concediului său pe o moșie a sa din Ungaria de sud.

Cu această ocazie va pleca să viziteze și pe regele Carol.

La moa

Dăm în cele respondend al peripețiilor urnului.

Din ele cetii cul sentiment japonez, sentiment atins de cultur care explică în morală și mate

popor. Se vede de dă dovadă ace care vedea în sale.

Toată ziua siderabile statului, cu toate teța punea stă succesive sem ranului.

Sentimentu tea dela 28 lu când s'a aflat ficială și că duce nici un e

Grupurile tărît din ce i numeroase, as multimea era mată a trebu jandarmi pent tului.

Dela tripl revărsau val electrice dela feerie de stră pete ale mul barierele de dînța regală.

Se vedea mormintele s ințea altarelo timea le repe

Sute de sa japoneză fața lui erau nile prinse, c multimei, al așteptare m

De

Din timp sau vre-un pentru a se penitență.

De pildă selor cu br echilibrul lu și pe coate, mai mare fe

Toate s zintate. Un pul înclinat lung în lat din momen direcția ca era semnal stălp foarte

Mai mult l-au oferit a păratului.

S'au de sângele ac

La Jok scaldat în purifica și întregi apr

Femei ceau pe o strigăte de emoției.

O feme care zi la rat a căzu soarelui.

La moartea Micadoului.

Dăm în cele ce urmează impresiile unui corespondent al unui mare ziar francez, asupra peripețiilor urmate cu ocazia morții Mikadoului.

Din ele cetitorii își vor face idee de adâncul sentiment religios ce stăpânește poporul japonez, sentiment care și l-au știut păstra neatinș de cultura împrumutată dela Apuseni și care explică în cea mai mare măsură puterea morală și materială de care dă dovadă acest popor.

Se vede de asemenea devotamentul de care dă dovadă acest popor față de suveranul său în care vedea întruparea rasei și a aspirațiilor sale.

Mulțimea în fața palatului.

Toată ziua de Luni 29 Iulie n. grupuri considerabile staționau aproape de portalul palatului, cu toate că termometrul arăta 33°. Tristețea punea stăpânire în măsura în care edițiile succesive semnalau declinul crescând al suveranului.

Sentimentul de abatere generală care creștea dela 28 Iulie s'a sporit în chip pronunțat când s'a aflat că s'a recurs la respirația artificială și că tratamentul medical nu mai produce nici un efect.

Grupurile adunate în fața palatului s'au întărit din ce în ce spre seară cu grupuri mai numeroase, astfel, că pe când s'a lăsat noaptea, mulțimea era compactă. Un detașament de armată a trebuit să se adauge la cordoanele de jandarmi pentru a menține libere intrările palatului.

Dela tripla arcadă a punții Nyubaschi se revărsau valuri de lumină pe când globurile electrice dela toate porțile palatului tășnea o feerie de strălucire luminând mii și mii de capete ale mulțimei care se îndesa până peste barierele de fer ale șantului ce înconjoară reședința regală.

Se vedeau grupuri de preoți, venind dela mormintele și bisericile shintoiste a recita înaintea altarelor provizorii rugăciuni pe care mulțimea le repeta.

Sute de oameni, avânduși fiecare lanterna sa japoneză multicoloră, aprinsă și așezată în fața lui erau în genunchi, prosternați, cu mâinile prinse, cu fruntea la pământ și la marginile mulțimei, alte mii stăteau cu capul gol într'o așteptare mută.

Devotamentul poporului. Riturile legii shintoiste.

Din timp în timp se ivea câte o călugăriță sau vre-un ascet care-și făcea loc în mulțime, pentru a se deda la practici de devoțiune și de penitență.

De pildă cutare femeie așezată în capul oaselor cu brațele încrucișate pe piept, ținea în echilibrul lumini aprinse, așezate pe genunchii și pe coate, rugându-se în același timp cu cea mai mare feroare.

Toate sectele legii shintoiste erau reprezentate. Unii membri ai acestor secte, cu capul înclinat, formau un cerc, alții mergeau din lung în lat rugându-se în tot timpul, oprindu-se din moment în moment pentru a îngenușia în direcția camerei Împăratului, a cărei așezare era semnalată printr'un felinar așezat pe un stâlp foarte înalt.

Mai multe fete tinere și-au tăiat părul pe care l-au oferit altarului spre a obține vindicarea împăratului.

S'au depus pe altare rugăciuni scrise cu sângele acelora care le-au oferit.

La Jokinoshita, trei sute de persoane s'au scaldat în fiecare dimineață în mare spre a se purifica și a putea să se roage timp de ceasuri întregi aproape de altare.

Femei bătrâne acoperite de zbărcituri, treceau pe dinaintea porților palatului, scotând strigăte de durere și apoi leșinau sub puterea emoției.

O femeie de 82 de ani care mergea în fiecare zi la un altar spre a se ruga pentru împărat a căzut de o congestie pricinuită de căldura soarelui.

O pereche în vrâstă a stat 6 zile și 6 nopți lângă grilajul palatului și a fost ridicată de acolo de poliție cu forța.

Numeroși soldați, cu piepturile încărcate de decorații, drepti, cu capetele descoperite, se vedeau în mulțime rugându-se neîncetat.

Veterani ai vechilor războaie, invalizi străbăteau cu sutele și cu miile mulțimea, se apropiau cât puteau de palat, se ridicau atâta cât le permiteau rănile și vrâsta în poziție de front și făceau salutul militar.

Liniștea cea mai profundă stăpânea. Oamenii din rândurile din față care reușiseră să se apropie de palat, după ce se rugau rămânând mult timp în genunchi, plecau lăsând locul altora care murmurau în șoapte rugi către cel de sus.

Șoaptele celor peste 100,000 de oameni semănau cu bubuitul vântului ce răscolește mările.

Însfârșit vestea că a murit a început să circule. În curând a fost confirmată de către funcționarii palatului. Fiindcă numărul publicului creștea mereu, oamenii și-au stins felinarele și prosternați la pământ, au rămas astfel tăcuți rugându-se pentru sufletul Împăratului. Încet și în tăcere apoi fiecare se îndreptă spre casa sa.

Urcarea pe tron a noului Mikado.

Ceremonia urcării noului împărat s'a săvârșit întimp extrem scurt, ca durata ei să nu întrerupă linia, continuitatea existenței liniei suveranilor, a căror origine se ridică la 10,000 de ani.

Sanctuarul imperial era descoperit. Pe el erau așezate ofrande, flori și orez. S'au deschis porțile și martorii au intrat.

Apoi s'a anunțat solemn spiritelor strămoșilor urcarea pe tron a noului suveran. Clopoțele au început să sune. Apoi reprezentanții aleși dintre capelanii sanctuarului imperial făcură rugăciuni. După ei urmașii alți capelani imperiali delegați de împărăteasă.

Al doilea act al urcării pe tron este înmânarea darurilor sfinte: Sabia, colierul de nestimate, oglinda.

Oglinda este o reproducere după originalul păstrat în templul lui Isis și care nu se va da decât în toamna anului viitor, când se va face ceremonia publică a urcării la Kiotu.

Criza din Turcia.

Cabinetul Ahmed Muktar, care părea atât de slab la început înaintează cu pași siguri și energici spre ținta lui. Dificultățile cari i le-au pus junii-turci pentru ca viața lui să fie scurtă și activitatea fără nici un succes, încep să fie rând pe rând învinse. Comitetul june-turc a început să cedeze și a nu mai împiedeca soluția crizei, care amenința imperiul otoman deja în existența lui.

Guvernul a cerut dela cameră modificarea paragrafului 7 din constituție astfel ca sultanul să aibă dreptul de a disolva camera fără de a mai fi necesară pentru aceasta învoirea senatului, cum era până acum.

Deputații june-turci a încercat o luptă foarte vehementă împotriva acestui proiect, dar pășirea energică a ministrului Hilmi Pașa i-a înfrânt și au fost nevoiți a vota toate după voia guvernului.

Noul guvern vrea pace înăuntrul și în afară. Vrea pacea cu Italia ca să se pună capăt războiului, pe care junii-turci voiau să-l ducă până la sfârșit. Pentru o pace cinstită actualul cabinet e înclinat a sfârși dușmănia cu Italia. În Albania guvernul câștigă tot mai mult simpatia răsculaților și dacă îi va succede să treacă și peste dificultățile, ce mai sunt stările vor ajunge iarăși normale.

Cedarea junilor-turci.

Constantinopol. — Guvernul a înaintat camerii un proiect de modificare a paragrafului 7 din constituție. În jurul acestui proiect s'a desfășurat în cameră o discuție vehementă între membrii guvernului și deputații june-turci, cari voiau să zădărnicească votarea acestui proiect. Deputatul june-turc Babauzade a făcut propunerea ca proiectul să fie dat comisiei, care totată să hotărască și în aceea, că e justă oare înaintarea acestui proiect după ce acest proiect înaintat și de fostul guvern, camera l-a respins și de atunci n'au trecut încă două luni, care timp se recere, ca guvernul să poată înainta pentru a doua oară un proiect odată respins. Guvernul a fost împotriva primirii acestei propuneri. Camera însă totuși a primit-o cu o majoritate mare. Guvernul a fost înțrebat, că privește oare în aceasta o diferență de păreri între el și cameră. Marele vizir a declarat că aceasta o va decide consiliul de miniștrii. În scopul acesta ședința a fost întreruptă.

Redeschizându-se ședința marele vizir a adus la cunoștința camerei următoarea hotărâre a consiliului de miniștrii: După ce camera în loc de a vota mai întâi asupra propunerii guvernului (adecă asupra urgenței proiectului), a votat propunerea deputatului Babauzade, prin care se intenționează restrângerea dreptului guvernului de a înainta proiecte de legi, noi vedem în votarea aceasta respingerea proiectului nostru și ca diferența aceasta ivită între noi și cameră să dispară, d'voastră Veți trebui să renunțați la întrebarea din propunerea lui Babauzade și să votați încă odată asupra propunerii noastre.

Camera auzind declarația aceasta a cedat și a hotărât să renunțe la întrebare. Conflictul a fost prin urmare încunjurat.

Tratative pentru încheierea păcii.

Viena. — După informația ziarului „Neue Freie Presse” guvernul actual al Turciei a numit noi delegați pentru continuarea conferințelor cari se țin deja de o lună în Svițera între delegații turci și italieni. Delegații italieni vor locui în Lausanne, iar delegații turci în Evian. Conferințele se vor ține când în Lausanne, când în Evian.

Berlin. — Raportorul din Viena al ziarului „Vossische Zeitung” anunță, că o înaltă persoană din Turcia în călătoria sa spre Zürich sau Genf a petrecut câțva timp și în Viena, unde a conferat cu bărbații competenți de acolo. Cercurile turcești din Viena țin în secretul cel mai mare numele și scopul călătoriei acestei persoane distinse, cum și poziția ce o ocupă. Probabil, că acest bărbat de stat a conferat în chestia păcii și se pare a fi călătorit în vre-un oraș din Svițera, unde va continua tratativele de pace din Genf, cari au fost întrerupte.

Guvernul și comitetul june-turc.

Constantinopol. — Guvernul a declarat comitetului june-turc, că e înclinat a pune la dispoziție comisiei de zece a comitetului acele acte secrete din cari junii turci se vor putea convinge despre necesitatea disolvării camerei. Comitetul a refuzat oferirea guvernului cu motivul, că guvernul e obligat să pună la dispoziție actele plenului comitetului.

Albanezii.

Salonic. — Intre arnăuți iritația e foarte mare după ce nu peste mult va trece termenul pus de ei pentru disolvarea camerei. Din Üsküb se anunță, că acolo temerea e foarte mare, primarul comunal Mustafa și 52 jandarmi și-au părăsit postul și au trecut la arnăuți. În Sienica arnăuții răsculați au deschis temnițele și au eliberat 132 prizonieri. Lângă Seldse a fost o luptă între malisori și soldații garnizoanei. Malisorii au eșit învingători. Soldaților li-s'a dat drum liber, după ce li-s'au luat toate armele.

O telegramă Sultanului.

Constantinopol. — Danis membru în comisiunea albaneză din Pristina atrimis o telegramă sultanului în care face declarația, că tratativele cu guvernul nu sunt posibile, până când nu va fi disolvat comitetul june-turc. Comitetul june-turc a trimis o comisie la Pristina, care să confereze cu ofițerii de acolo.

INFORMAȚIUNI

Arad, 3 August n. 1912.

Programul congresului studențesc. În liniamente generale e următorul:

Duminică 26 August dimineața. Primirea congresiștilor la trenurile 7.04 și 9.15. La 10.30 Te-Deum la Catedrală și la 11.30 deschiderea congresului în sala Teatrului Național. **După amiază.** La ora 3 va avea loc prima ședință publică cu alocuțiunile și rapoartele delegațiilor organizațiilor studențești din Paris, Berlin, München, Graz, Hohenheim, Freiburg, Cluj, Cernăuți, Budapesta, Viena, Iași și București, precum și delegații studenților Macedo-români și basarabeni. **Seara.** La orele 9 reprezentație de gală, în onoarea congresiștilor, la Teatrul Național.

Luni 27 August dimineața. Vizitarea orașului, monumente, instituții culturale etc. **După amiază.** La ora 3 ședință publică. I. Conferința președ. Centrului studențesc bucureștean despre: „Organizația studențimei”. II. Conferința unui student ieșan despre „Rolul social al studențimei românești”. **Seara.** Serbare câmpenească și bal în parcul Bibescu.

Marti 28 August dimineața. Dela ora 10—12, ședință intimă. Discuții: 1. Căminuri studențești (soluții practice). 2. Revista studențimei. (Organizare de corespondenți și alte îmbunătățiri). **După amiază.** Dela ora 2—6 ședință intimă: 3. Semnul distinctiv studențesc (șapcă și insignă). 4. Organizațiile județene (Consolidare și centralizare). 5. Complectarea statutelor. 6. Propuneri... **Seara.** Banchet intim studențesc.

Miercuri 29 August dimineața. Plecarea în excursie pe Valea Jiului la 5.38 dimineața. Sosirea în Târgu-Jiu la 9.30 a. m. La ora 1 p. m. plecarea cu trăsurile pe Valea Jiului: Mănăstirea Tismana, Bumbăști, Munții Parângului... Condițiile de participare la excursie, care vor fi cât se poate de avantajoase, se vor anunța mai târziu. **Inscrierile** continuă a se face, numai până la 15 August, la d. **Emil I. Diaconescu, Mănăstirea, jud. Botoșani, prin oficiul Dăngeni.** Ele trebuiesc însoțite de taxa de 2 lei, în schimbul căreia se eliberează cartea de legitimație, cuponul de reducere pe C. F. R. (75%) și programul congresului, cu ajutorul cărora congresiștii se bucură de numeroase avantaje.

În chestia „Monografiei României June”. Ni se aduce la cunoștință că mai mulți domni cari desfac „Monografia societății R. Jună” au fost întrebați de cumpărători, ori de respectivii domni au autorizație „specială” din partea societății „România Jună”. Aducem la cunoștință P. T. publicului că poate fi liniștit, deoarece fiecare domn care desface acel op, are însărcinare din partea societății și a d. Ionel Filea din Sibiu ca să aducă acest sacrificiu gratuit, fără să iee „provizii”. **Suprasolvirile sunt destinate pentru Alumneaul studenților români din Viena”.**

Casatorie. Prietinel nostru Vasile Arjoca, funcționar la „Victoria” din Arad, și d. soara Hermina Ciorogariu profesoară la școala civilă rom. de fete își vor serba cununia religioasă Luni în 5 August n. în biserica gr. or. română din Arad.

Ca răscumpărare a anunțurilor de căsătorie tinăra pereche a dăruit 10 cor. pe seama fondului ziaristilor români din Ungaria și Transilvania. Sincere felicitări.

A. S. R. principele Ferdinand al României va pleca în curând într-o lungă călătorie în Austria și Germania. Această călătorie, A. S. R. o va face în automobil. În același timp A. S. R. principesa Maria însoțită de S. A. R. principele Carol se vor duce în Anglia.

Groznică nenorocire. Din Londra vine știrea că exercițiile unei părți din armata teritorială la Skipton în Yorkshire au fost întrerupte din cauza unei groznică nenorociri.

100 de soldați surprinși de o mare furtună

s'au adăpostit sub un zid în apropierea căruia era un copac bătrân. Soldații cântau tocmai un cântec vesel când deodată căzu în mijlocul lor un trăsnet, 41 de soldați au căzut la pământ căci trăsnetu se descărcase prin săbiile lor. Un soldat a fost omorât; 40 sunt grav răniți.

Aviz de excursiune. Ni-se scrie: Excursiunea proiectată în părțile pitorești ale munților apuseni va avea loc în 14 August st. n. Ne vom intruni cu toții la Turda în 13 August seara și vom pleca ziua următoare cu trenul dela 5 ore 30 minutedimineața, către Câmpeni, Abrud etc. Aducându-le prin aceasta excursioniștilor la cunoștință ziua excursiunii, îi rog să participe în număr cât mai mare. Cheltuielile excursiunii nu vor fi mai mari de persoană decât 40—50 coroane (tren, cvartir, întreținere etc.)

Din încredințarea comitetului:
Emil Kormos-Alexandrescu.

Răspuns la întrebarea serioasă din Nr. 155 a „Românului”. Un venerabil preot și însulețit român ne scrie următoarele:

„E mai clar ca lumina soarelui, că Pontificele roman Papa Piu X, nu mai merită să fie amintit în decursul slujbelor noastre bisericești. Dară și aceea e mai clar ca lumina soarelui, că nici complicității Pontificelui la rusinarea bisericii gr. cat. din Ungaria nu merită să mai fie amintiți în decursul slujbelor noastre bisericești, fiindcă nu s'au luptat când a trebuit, nici cum a trebuit ca să-și apere biserica de nimicire. — Blăstăm-lui Dumnezeu și urgia neamului românesc asupra lor”.

Un alt preot unit.

Fluturi în preț de patru milioane de coroane. Muzeul de științe naturale al Newyorkului s'a îmbogățit zilele acestea cu o prețioasă colecție de fluturi, în valoare de patru milioane coroane. Un adunător de fluturi, cu numele Strecher din Pensilvania, a lăsat prin testament colecția sa muzeului amintit. Piesa cea mai scumpă este un fluture, care a costat aproape 40 mii coroane. Prețul uriaș se explică prin împrejurarea, că Strecher a pus la cale o expediție întreagă de vânzatori, care cu mari greutatea și izbitut să pună mâna pe insecta mult dorită.

Clubul tăcuților. De curând în Londra s'a înființat un club numit al tăcuților care are ca scop asigurarea liniștii pentru cei înspăimântați de șgomotul din jurul lor. Astăzi toată lumea vorbește tare; cucoanele strigă, bărbații vociferază, tramvayele uruie și sună clopotul, automobilele sparg urechile, trenul face să sbiere cântii, actorii de operă mai mult strigă decât cântă, copiii miorlăesc, câinii urlă, în sfârșit te miri cum mai rezistă bucățile de timp din ureche și sforile din cap numite nervi.

La noul club din Londra vorba este oprită. Membrii citesc sau convorbesc șoptindu-și. Unse bine și des, ușile nu scârțâie. Lumea umbilă în vârful picioarelor. Se citește mai mult... Tacit. E o liniște agreabilă, care contrastează cu șgomotul d'afară ca cerul cu pământul.

Vai de ce nu avem o scursală și la Arad, unde urletele nu mai încetează!

O frumoasă întreprindere românească. Dl **Constantin Băilă**, cunoscutul agronom și economist, care a colaborat și la ziarul nostru, va deschide — după cum ni-se anunță — cu ziua de 1 August un **BIROU AGRICOL**, în cadrele căruia se va ocupa cu: valorizarea cumpărare-vânzare, import-export) a tot felul de produse agricole, viticole, horticoale și forestiere, — vânzarea mașinilor agricole și a diferitelor îngrășăminte chimice; — mijlocirea vânzării și cumpărării de moșii și alte realități; — arendări și parcelări de moșii; consultațiuni și expertize în afaceri agricole etc. etc. Pentru desfacerea în detalii a cerealelor, semințelor agricole și horticoale, făinurilor etc. a deschis în piața mare (casele „Hening”) și o prăvălie, al cărei conducător va sta sub nemijlocita supraveghiere a d-sale.

Sperăm că lumea românească va aprecia nizuințele acestui harnic om și că va sprijini interpretarea lui, care este cea dintâi întreprindere românească de acest fel în Ungaria.

Adresa pentru corespondențe și telegrame: Birou agricol. Szászsebes.

x Senzația celor mai îngrozitoare atracțiuni. Sub titlul acesta „Südungarische Reform” serie următoarele despre circuitul Charles: Cu îndrăzneală nemi pomenită lângă încordarea suveremă a nervilor s'a produs ieri seară îndrăznețea dresare în circuitul Charles. Răcnetele îngrozitoare alor 25 de lei sălbatici au cutremurat aerul când Miss Charles a pășit pe arenă și cu mult sânge rece și cu zîmbet cuceritor a înfrînat fiarele. Mai târziu fiarele sălbaticie își execută producțiile ca niște miei blânzi, dar nu o singură dată voia să isbucnească din ele vechea sălbăcie neînfrîntă a deșerturilor și voiau să se arunce asupra dresoarei lor. Însă un ordin, un zîmbet, o mișcare a ei înfrîna pe răsvrătitul regel al deșerturilor. Publicul a răsplătit cu aplauze zgomotoase pe îndrăzneț și istețea dompteuse, a cărei producțiuni cu cei 25 lei sunt cele mai senzaționale scene de circ, pe cari nimeni nici când nu și le-ar fi putut închipui. Atragem atențiunea on. public asupra acestor scene precum și asupra producțiilor admirabile ce le urmează, mai cu seamă că acest minunat circ va petrece foarte puțin timp în Ungaria și astfel publicul care nu profită de această ocaziune se lipsește de cea mai frumoasă plăcere pe care i-o poate procura renumitul circ Charles.

x Adolf Nadler, fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII. str. Prater 2.** O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x Industriaș premiat. Pictorul artist **Palka Jozsef** din Budapesta, str. Baros, care are cea mai mare întreprindere din țară, a fost premiat de către Papa Pius al X-lea cu crucea de aur „Pro Ecclesia et Pontifice” pentru merite căștigate pe terenul picturii pe sticlă. Mai nou cu prilejul renovării bisericii rom. cat. din Vârșet firma amintită a fost încredințată să execute 12 ferestre figurate gotice. Recomandăm această renumită firmă în atențiunea on. preoți și curatoratelor bisericești.

Cronica femenină

Dorita mea!

E prima Iulie trecută, vin petrecerile și vai, multă bătaie de cap mai fac cuvintele „vin petrecerile” și de ce să fie așa de groznică cuvintele acele încât să scoată din sărite pe bietele dame?

Multe mi-ar răspunde: „cum să nu-mi ies din sărite când vin petrecerile și nu știu cum să mă îmbrac pe mine și fetele”.

E dureros când o mamă română îți pune o astfel de întrebare și stai nedumerit că ce să-ți răspunzi?

Ardealul nostru e atât de mare, e atât de plin de Români la munți și la câmpii și vezi atâtea costume care de care mai frumoase încât ți-e mai mare dragul să te uiți la ele, și totuși unele dame nu știu cu ce să se îmbrace la o petrecere.

Unele e drept, că apar în „costum național” (de așa li zice) la care mai iute i-ai putea zice „caricatură națională”. Dacă le întrebi că de unde au modelul hainelor de pe ele îți spun foarte convinse de ceea ce zic, că ar fi din România.

E un amestec de culori și stoffe moderne de nu știu tu ce e? Nu e nemțesc nici românesc fără poate mai iute i-ai putea zice că e țigănesc.

Tu scumpa mea prietenă de vrei să-ți faci costum, fă-ți unul în forma celor ce purtau țăranele noastre în timpul negrei iobăgii că acele sunt originale. Un bun exemplu e dna Lucreția Dr. Micșă din Dej, care nu s'a uitat cu jale după cărpele moderne, ci cu drag îmbracă opinea românească, începe simplele cătrinte din Chinaște (com. S. Dobâca) și se duce cu ele la orice bal cu fală, de pare o mândră domniță din lumea legendară. Modelul l'a luat de pe cel mai vechiu costum din sat. E drept că e foarte simplu, dar și foarte foarte frumos și original. Părerea mea este că fiecare damă să-și facă costum național din satul sau comitatul în care se află, că pe acela îl vede cum e cusut și cum e prețul, cum să-l îmbrace, cum e pieptănătura la fiecare etate, ce

culori și ce m...
telele sale at...
trine.

Apoi dra...
lucru.

Nu e nimic
în costum na...
Tot portul își
acel sat și it...
(inându-te st...
costum frum...
Acum iubi...
ziu însă cu d...
șitoare.

Acum iubi...
ziu însă cu d...
șitoare.

Acum iubi...
ziu însă cu d...
șitoare.

Fiecare
trăi ea, totu...
conservată.

Apropie
reclame cu a...
musetare, și

de bani pe...
face mai fru...
fața multor

Un mijlo...
ușor și iefti...
mător:

1. Jumăt...
2. 5 deca...
3. 2 deca...

le punem în...
acest fluid

neata după...
sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

sta mai mu...

colori și ce modele are. Fiecare sat are culorile și modelele sale atât pentru fete cât și pentru neveste și bătrâne.

Apoi draga mea să-ți mai atrag atențiunea la un lucru.

Nu e nimic mai nepotrivit decât, ca să fii îmbrăcată în costum național și pieptănată cu frizură modernă. Tot portul își are și aranjarea părului după obiceiul din acel sat și îți alegi unul care îți stă mai bine. Numai ținându-te strict după modelele cele vechi poți avea un costum frumos și elegant.

Acum iubita mea, de astădată numai atât. Mai târziu însă cu drag îți scriu despre mai multe lucruri folositoare.

Someșanca.

Cosmetică.

Fiecare femeie, ori în ce fel de împrejurări ar trăi ea, totuși se bucură văzându-și fața curată și bine conservată.

Aproape în fiecare zi are cetim zilnic o mulțime de reclame cu alifii și fel de fel de articole pentru înfrumusețare, și durere, foarte multe femei dau o mulțime de bani pe acest negoi, crezând, că folosindu-l se vor face mai frumoase, până când chiar din pricina alifiiilor fața multor femei tinere îmbătrânește fără vreme.

Un mijloc folositor pentru față și afară de aceea ușor și ieftin și-l poate procura ori cine în modul următor:

1. Jumătate litru de spirt curat,
2. 5 decagrame de levendulă și
3. 2 decagrame floare de crin vestejită

le punem într-o sticlă și le ținem 14 zile la soare — din acest fluid plăcut mirositor ne spălăm seara și dimineața după ce ne-am spălat fața cu apă. Folosind aceasta mai mult timp, fața devine netedă și curată.

ECONOMIE.

Ne trebuie un congres cooperativ.

Dintre chestiunile economice nici una nu e mai de actualitate, decât chestiunea societăților cooperative. Cu starea noastră economică de până acum, nu numai că nu vom putea să ne folosim de o luptă economică pept la pept ca popoarele din jurul nostru, care își întind ghiarele ca cârțița, voind să ne cuturească cu desăvârșire, dar chiar în ceea ce privește *irația și solidaritatea* dintre noi Români, mergem din ce în ce spre o criză tot mai mare, nu criză de dezvoltare, ci ce e groaznic de dureros, spre una de pierzare.

Premegătorii societăților cooperative dela noi, au o mare datorie de îndeplinit și socotim, că e bine să le-o amintim acum și cât de des până vor înfăptui-o. Vreau să vorbesc despre marea însemnătate, ce poate dobândi ca pas hotărâtor, către răspândirea temeinică a societăților cooperative, *ținerea unui Congres cooperativ*.

Idea societăților cooperative la noi, prinde rădăcini din ce în ce tot mai adânci și cu chipul acesta organizația economică și socială de astăzi, îmbracă treptat forme nouă, care îi vor schimba cu totul fața, într'un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat.

Din aprinsele discuțiuni stârnite în privința aceasta, s'a semnalat o chestie de căpetenie, care merită întâi de toate toată atenția, oamenilor noștri de bine, — mai cu seamă a acelora, cari doresc propășirea fapturii noastre sătești, — este a cooperativei sătești.

Netăgăduim, că toate ramurile de activitate economică — agricultura, industria, comerțul, — își au însemnătatea lor în organizația muncii noastre. Dar fără cea mai mică îndoială, e tot atât de pedepim adevărat, că la poporul nostru românesc, tot încă agricultura este în fruntea tuturor celorlalte.

Așadară preocupările noastre de fiecare clipă, ar trebui să fie întărirea pături de plugari mai întâi și întâi de toate. Îmbunătățind soarta sateanului nostru, a celui mai de căpetenie factor al naționalismului nostru, însemnează a întări însuși poporul, asigurându-i mijloacele de trai.

Ca să atingem scopul dorit, să ne nizuim a da sateanului un *învățământ* potrivit cu nevoile lui, care să-l pregătească și să-l ajute în lupta pentru trai. Mână în mână cu asemenea

cultură, să căutăm a aduce cât mai multe *îmbunătățiri economice*, din care să poată trage un adevărat câștig, fără să aștepte zadarnic, para statului cea mălăiață, în gura lui nătăfleată.

Mijlocul cel mai hotărâtor de a-i îmbunătăți soarta, ar fi să-i mărim puterile de producție prin mediul, în care se găsește, adică de a băga de seamă prin ce mijloace și prin ce căi poate sateanul, în calitatea, în care este, să dea maximum de producție și cea mai răspătitoare producție locală.

Aceasta întâi de toate s'ar putea face printr'un congres cooperativ. Iată cum. În ziua adunării generale a Asociațiunii, care se va ține anul acesta în Sibiu, să se convoace un congres cooperativ, la care să ia parte, conducătorii înșoțirilor sătești de până acum, precum și toți învățătorii și preoții, cari ar avea stăruitoarea hotărâre, să înființeze astfel de înșoțiri. Neavând mijloace bănești îndestulitoare, dar arzând de dorința apostolatului credinței cooperative, Asociația, care are la dispoziție fondul pentru întemeierea de cooperative, dăruit în acest scop de mult prevăzătorul și de vrednic român iubitorul bărbat, în veci scump și nemuritor pentru noi, dl Vasile Stroescu, ar putea să-i ajute plătinindu-le biletul de drum pe jumătate, ca să nu zic întreg, ca astfel să-i poată aduna singur la sfatul acesta economic național, pentru propășirea neamului nostru.

Dacă acest vis frumos al meu, ar fi nu un simplu vis, ca cele mai multe visuri frumoase dintr'o noapte înstelată a unei frumoase primăveri, datătoare de viață nouă, ci un vis destăinuit de scopuri încă amorfite în mintea fruntașilor noștri, atunci să-mi fie îngăduit să amintesc spre binevoitoare atenție și spre rezolvare neșovăitoare, parte din chestiunile, ce ar trebui discutate atunci, spre luminarea apostolilor cooperativei dela noi.

Congresu acesta cooperativ, dacă va fi metodic întocmit, va fi un sfat obștesc al mișcării pornite la noi în direcție cooperativă.

În acest congres, trebuie arătate fără ocol nevoile mișcării începute, ca astfel numai după ce chestia va fi fost sucită și învățită pe toate fețele ei, fiind pusă așa în adevărata lumină, ca numai atunci să se ia hotărâri cu băgare de seamă și să se alcătuiască norme chigzuite pentru organizarea viitoare.

Întâiu și întâi, deoarece mișcarea, deși plină de însufletire traică, duce mare lipsă fără îndoială de *pregătirea factorilor cărmuitori* dela sate, vor trebui discutate următoarele chestii:

E nevoie de un învățământ deosebit al conducătorului de înșoțiri?

Dacă întrebarea va căpăta — și nu va putea primi alt răspuns decât unul afirmativ, atunci să se facă sau o *școală de educație cooperativă statornică* sau dacă nu, atunci *școli ambulante*, cum se țin de acestea în Danemarca.

Ori cât de mare și de arzătoare ne-ar fi însufletirea pentru înșoțirile sătești, însă fără învățământ deosebit, îngrijit al personalului conducător, cooperația la noi va fi mult stânjenită, dacă nu stavilită în mersul ei.

Datoria noastră e să înlăturăm încă dela început orice piedecă, mai ales pe aceea care atârână de noi.

Părerea, de a se da un învățământ conducătorilor, câștigă din ce în ce tot mai mulți și mai luminați părtași. După părerea noastră, învățământul cooperativ, prin școli stabile sau ambulante, răspunde unei lipse foarte grabnice.

Altă chestie tot atât de însemnată: Va trebui să se cerceteze mijloacele proprii pentru ruperea legăturii dintre înșoțirile de consum și centrala Hangya din Budapesta. Ce organizație ar fi mai potrivită care să îndestuleze cu de toate aceste înșoțiri?

Ca un început către Federală, dacă nu s'ar putea înființa încă așa ceva și la noi, ar fi nimerit să se întemeieze o *Casă de comision cooperativă* pentru înșoțirile de producție și de consumație dela sate. Dacă ar fi negustorii noștri deștepți și cu inițiativă ar înființa așa ceva la rezezeală, cu atât mai mult că consfătuirea lor dela Blaj și cele care au urmat au ținut așa ceva. O Casă de comision cooperativă, ar răspunde nevoilor de acum, ar apropia cooperativele de piață, de desfacere și aprovizionare, *ar pregăti câmpul* pentru federală, alcătuită numai din înșoțiri și în folosul înșoțirilor sătești.

Apoi va trebui să se studieze serios, chestia spre a se da cooperativei îndrumarea cea adevărată, o *îndrumare uniformă*, cu statute în care să se arate *limpede* scopul adevărat, ce trebuie să se urmărească prin aceste înșoțiri. Va trebui să se ia hotărârea pentru facerea unui *statut tip*, pe care să-l adopte toate înșoțirile. Altfel neajunsurile vor fi foarte mari și dela început vor forma o piedecă serioasă pentru isbânda ideii, care în sine este cât se poate de folositoare pentru bunăstarea fiecăruia dintre noi, ea și pentru cea a neamului nostru întreg.

Dar încă multe alte puncte ca: ce înșoțiri să înființăm mai întâi și pe cari le putem întemeia mai curînd, care, după mine ar fi băncile cooperative, înșoțirile pentru creșterea vitelor, pentru valorizarea prunelor, pentru îmbunătățirea culturii pomilor, pentru înmagazinarea și vânzarea grânelor, pentru cumpărarea de mașini agricole, pentru zidirea de case și m. a. toate aceste puncte și ele trebuie lămurite în congres.

Sperăm — cu răbdarea din urmă — că toate aceste chestiuni de însemnătate vitală pentru noi, vor fi desbătute într'un neînlăturat mult dorit viitor congres cooperativ. Aci n'am vrut decât să indicăm însemnătatea morii dintre ele.

Numai noi singuri am rămas în urmă. Ei bine, iată că acum înșoțirile cooperative de tot felul ne îmbie și nouă puțința de a ne manifesta *voința și puterea*.

Să nu uităm nici o clipă, că scăparea noastră, în această țară, încă sub vechile forme feudale, numai prin *proprile noastre puteri*, ne-o putem găsi. De aceea neîncetat trebuie să avem ochii ațintți către înșoțirile cooperative, care între altele, ne dau puțința să luăm în această țară, în care suntem numai unelte de muncă și mașini de vot, și noi locul la care avem tot dreptul.

Traian V. Tăranu.

PAGINI RASLETE.

Guy de Maupassant.

Protectorul.

El n'ar fi visat nici odată un noroc atât de mare! Fiul unui ușier din provincie, Ion Marin venise cu atâția alții, să-și facă dreptul în cartierul latin. În diferitele berării pe cari le frecuentase rând pe rând el devenise prietenul mai multor studenți palavragii cari făceau politică consumând la tapi. Căpăta o mare admirație pentru ei și îi urmă cu încăpăținare, din cafenea în cafenea, plătinindu-le chiar consumațiunile când avea bani.

Apoi se făcu avocat și pledă cauze pe cari le pierdu. Dar iată că într'o bună dimineață, el află din gazete că unul din vechii lui tovarăși ai cartierului fusese numit deputat.

El fu din nou cățelul lui credincios, prietenul care face corvezile, alergăturile, pe cari trimiți să-l caute când ai trebuință de dânsul și față de care nu ai nici o jenă. Dar se întâmplă că deputatul ajunse ministru; după șase luni Ion Marin era consilier de stat.

El încercă la început o criză de mândrie de să-și piardă capul. Ieșia pe străzi pentru plăcerea de o se arăta ca și cum cineva i-ar fi putut ghici poziția lui văzându-l numai. Găsea mijlocul să spună negustorilor la cari intra, vânzătorilor de jurnale, până și birjarilor în legătură cu lucrurile cele mai neînsemnate:

— Eu care sunt consilier de stat...

Apoi el încercă, în chip firesc ca urmare oare cum a demnității lui, prin necesitate profesională, ca datorie de om puternic și generos, o imperioasă trebuință de a protegia. Își oferia sprijinul la toată lumea, cu ori ce prilej, cu o nesfârșită generositate.

Când întâlnea pe bulevard o figură cunoscută, el înainte încântat, îi lua mâinile, se înforma de sănătate, apoi, fără a aștepta întrebările, declara:

— Dta știi, eu sunt consilier de stat și cu totul la ordinele d-tale. Dacă-ți pot fi folositor la ceva, folosește-te de mine fără a te jena. În situația mea, cineva are mână largă.

Și atunci el intra în cafenea cu amicul întâlnit spre a cere un condei, cerneală și o foaie

de hârtie de scrisori — una singură, băete, trebuie pentru o scrisoare de recomandare.

Și el scria scrisori de recomandare, zece, douăzeci, cincizeci pe zi. Scria la cafeneaua Americană, la Bignon, la Fortoni, la Maison Doreé, la cafeneaua Biche, la Helder, la cafeneaua Engleză, la Napolitan, peste tot, peste tot. Și scria la toți funcționarii Republicii, dela judecătorii de pace până la ministri. Și era fericit, cu totul fericit.

Intr-o dimineață, pe când el ieșea ca să meargă la Consiliul de Stat, ploaia începu să toarne. Mai întâi șovăi ca să ia o trăsură, apoi nu luă și o luă pe jos, pe străzi.

Puhoiul devenea teribil, îneca trotuarele, inunda drumul. Dl Marin fu nevoit să se refugieze sub o poartă. Un bătrân preot era deja acolo, un bătrân preot cu plete albe. Înainte de a fi consilier de stat dlui Marin nu-i plăcea clerul. Acum îl trata cu considerație de când un cardinal îl consultase politicos asupra unei afaceri grele. Ploaia cădea potop, silind pe cei doi oameni să se retragă până la coliba portarului spre a evita stropii de noroi. Dl Marin, care suferea într-una de mâncărimea de limbă, declară:

— Iată o vreme în adevăr ticăloasă, domnule abate.

Bătrânul preot se înclină.

— Oh! da, domnule, e în adevăr neplăcută când cineva vine la Paris numai pentru câteva zile.

— Ah! d-voastre sunteți din provincie?

— Da, domnule eu nu sunt aici decât în trecere.

— În adevăr, e tare neplăcut să ai ploaie pentru câteva zile petrecute în capitală. Noi aștia, funcționarii, cari stăm aici tot anul, nici nu ne gândim la asta câtuși de puțin.

Abatele nu răspundea. El privea în uliță, unde puhoiul cădea mai puțin zorit. Și deodată, luând o hotărâre, el își ridică antereul cum își ridică femeile rochiile lor pentru a trece gârla.

Dl Marin, văzându-l că pleacă, strigă:

— O să vă udați, domnule abate. Mai așteptați încă câteva clipe, are să stea.

Omul, nehotărât, se opri, apoi zise:

Dar sunt tare grăbit. Am o întâlnire urgentă.

Dl Marin părea dezolat.

— Dar aveți să vă udați în toată legea. Imi dați voie să vă întreb în ce cartier mergeți?

Preotul părea a șovăi apoi zise:

— Merg spre Palatul Regal.

— În cazul acesta, dacă imi dați voie, domnule abate, vă ofer adăpostul umbrelei mele. Eu mă duc la consiliul de Stat. Sunt consilier de Stat.

Bătrânul preot își ridică nasul și caută la vecinul său, apoi zise:

— Vă mulțumesc mult, domnule, primesc cu plăcere.

Atunci dl Marin îi luă brațul și plecă. El îl dirigia, îl supraveghea, îl sfătuia:

— Luați seama la șuvoiul ăsta, domnule abate. Indesebi ferțiți-vă de trăsuri; te stropește une ori din tălpi până 'n creștet. Luați seama la umbrelele lumii care trece. Nu-i nimic mai primejdios pentru ochi decât colțurile dela umbrele. Femeile mai ales sunt de nesuferit; ele nu bagă seamă la nimic și-ți înfige întotdeauna în față vârful umbrelelor lor. Și nu se derangiază nici odată pentru nimeni. Ai crede că orașul e al lor. Ele stăpânesc asupra trotuarului și în stradă. Eu socotesc, cât mă privește, că educația lor a fost foarte neglijată.

Și dl Marin prinse a râde.

Preotul nu răspundea. El mergea, adus puțin din spate, alegând cu băgare de seamă locul unde să-și pună piciorul ca să nu-și umple de noroiu nici ghetetele, nici antereul.

Dl Marin reluă:

— Veniți la Paris ca să vă distrați puțin fără îndoială

Omul răspunse:

— Nu, am o afacere.

— Ah! e vre-o afacere importantă. Imi dați voie să vă întreb despre ce este vorba? Dacă vă pot fi folositor, mă pun la dispoziția D-voastră.

Preotul părea incurcat. El bolborosi:

— Oh! e o mică afacere personală. O mică dificultate cu... episcopul meu. Aceasta nu v'ar interesa. Asta-i o... o afacere de ordin inferior... de... de... materie eclesiastică.

— Dar tocmai consiliul de Stat e acela care regulează lucrurile acestea. În cazul acesta, folosiți-vă de mine.

— Da, domnule, tot la consiliul de Stat merg și eu. Dvoastră sunteți mult prea bun. Merg să văd pe dl Lerepère și pe dl Savon, și poate și pe dl Petitpas.

Dar Marin se opri scurt.

— Dar aceștia sunt prietenii mei, domnule abate, cei mai buni prieteni ai mei, excelenți, colegi, băieți draguți. Am să vă recomand la câteși trei, și cu căldură. Aveți încredere în mine.

Preotul mulțumi, se pierdu în scuze, bolborosi mii de mulțămiri.

Dl Marin era încântat.

— Ah! vă puteți mândri că aveți un strașnic noroc domnule abate. O să vedeți, o să vedeți că, mulțumită mie, afacerea voastră va merge strună.

Ei sosian la consiliul de Stat. Dl Marin făcu pe preot să urce la cabinetul său, îi oferii un scaun, și începu a scrie:

„Scumpul meu coleg, dă-mi voie să-ți recomand în chipul cel mai cald pe un venerabil cleric dintre cei mai demni și din cei mai merituoși, pe dl abate...”

El se opri și întrebă:

— Numele d-voastre, mă rog?

— Abatele Ceinture.

Dl Marin începu a scrie mai departe:

Dl abate Ceinture, care are trebuință de sprijinul d-tale într-o mică afacere despre care îi va vorbi.

„Sunt fericit de împrejurarea aceasta, care imi permite scumpul meu coleg...”

Și el sfârși prin complimentele obișnuite.

Când sfârși cele trei scrisori le încredință protegiatului său care plecă după un număr nesfârșit de mulțămiri și scuze.

Dl Marin își făcu treaba, se întoarse acasă, își petrecu ziua în liniște, dormi în pace, se deșteptă încântat și ceru gazetele.

Cea dintâi pe care o deschise, era o foaie radicală. El citi:

„Clerul nostru și funcționarii noștri.

„Nu vom înceta de a înregistra păcatele clerului. Un anume preot, numit Ceinture, dovedit că a conspirat împotriva cărmuirii existente, acuzat de fapte nedemne pe cari nici nu le vom arăta măcar, bânuit în afară de astea că e un vechiu iezuit metamorfozat în simplu preot, destituit de un episcop pentru motive cari se zic nemărturisite, și chemat la Paris ca să dea explicații asupra purtării sale, a găsit un înfocat apărător în numitul Marin, consilier de stat, care nu s'a sfiit să dea acestui răufăcător în antereu scrisorile de recomandare cele mai stăruitoare pentru toți slujbașii republicani colegii săi.

„Noi semnalăm atitudinea incalificabilă a acestui consilier de Stat atențiunei ministrului...”

Dl Marin sări în picioare, se îmbracă, alergă la colegul său Petitpas care îi zise:

— Ah! dta ești nebun de-mi recomanzi pe acest bătrân conspirator.

Și dl Marin zăpăcit, bolborosi:

— Dar nu... vezi d-ta... am fost înșelat... Avea aerul unui om așa de treabă... m'a înșelat... atât de nedemn. Te rog fă să fie pedepsit aspru, foarte aspru.

Am să scriu. Spune-mi cui trebuie să scriu ca să fie pedepsit. Voi merge la procurorul general și la arhiepiscopul Parisului, da la arhiepiscop...

Și așezându-se brusc înaintea biroului d-lui Petitpas, el scris:

„Sfinția Ta, am onoare a aduce la cunoștința Înălțimei Voastre că am fost victima intrigelor și minciunilor unui anume abate Ceinture, care a surprins buna mea credință.

„Înșelat prin adevăriturile acestui cleric, am putut...”

Apoi, după ce semnă și închise scrisoarea, el se întoarse către colegul său și declară:

— Vezi dta, scumpul meu, amic, asta să-ți fie o învățătură, să nu recomanzi nici odată pe nimeni

Traducere de C. Cioflec.

POȘTA REDACȚIEI

Manuscrisele nu se inapoiază. — Cele scrise cu creion ajung în coș.

Dlul Gr. I. Bpesta. Sunt chestiuni pur personale și nu le putem publica.

I. L. Bragov. Articolul s'a găsit. Va apare în curind. Cluj. Articolul intitulat „Scrisoarea dlui Stroescu” nu se poate publica. Nu mai încercați în felul acesta, — înveințați numai și mai mult stările.

G. P. Turda. A sosit prea târziu. Se va publica în numărul viitor.

D-lui S. Iorgovan. Nu am păstrat adresa d-lui T. Nicolae C.

Tărnăveanul. Fac destul de rău românii din Bazna, că țărăsele invitările la strein. O dovadă tristă. Cele trimise însă, totuși nu le putem publica.

Cosinus. Nu se poate publica. Dar nu vom mai publica în chestiune nici dela Tangens.

Blaș. „Les Ann”. — Articolul d-v. a devenit inutil prin faptul că ne-am ocupat de chestie înainte de a ne fi sosit. Vă mulțumim.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Iulian Fărcas. Nadăș. Mai 14 cor. aveți de plătit până la finea anului.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Mulțămită publică.

Domnilor Frații Burza

în Arad.

Cine vrea să nu fie tras pe sforă???

Ați auzit că avem o firmă românească???

Ați cetit prin foi despre firma Frații Burza???

Ce mai stați de nu o cercetați încă???

Eu ca proprietar de pământ și vie am procurat dela firma mai sus arătată toate unealtele necesare la munca câmpului și a viei, și anume; un Trier care clasifică grăul, un Plug universal, o Grapă, o tăietore de nutreți, un Plug de săpat eucuruzul, una Mășină de sămănat eucuruzul, cinci Spițuri la vie; eu toate am fost mulțămit pe deplin și văzându-mă mulțămit eu ele în anul 1910 am comandat o Garnitură de trierat cu toate apăratoarele ei și har. Domnului și eu asta sunt mulțămit, pot zice dară că am comandat dela firma Frații Burza din Arad, unele, mășini de o sumă de 16.000 coroane și le pot mulțămi din toată inima mea și le recomand firma Dlor la toți frații români.

Am cotit prin mai multe ziare că cei mai mulți or fost trași pe sforă de către agenți străini, cari au recomandat unelte dela firme străine, astăzi putem da laudă lui Dumnezeu și firmei Frații Burza din Arad că ne au scăpat de acelea lipitori.

Comuna Măderat la 4 Iulie 1912.

George Halmăgian
agricultor și vier.

Gustați
Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru.”

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am deschis *cancelaria advocațională în Caransebeș*, Strada Traian Doda nr. 368 (vis-à-vis de casa d-nului protopop Ghidiu).

Cu stimă
Dr. Nicolae Biraescu,
advocat.

ANUNȚ.

Un candidat de avocat cu practică și un cancelist român, care manuează mașina de scris, află aplicare în cancelaria avocatului *dr. Ioan Suciu, Borosineu* (Borosjenő, Arad m.)

Un învățăcel

se primește imediat la tipografia **MINERVA**, *George Țăran, Lugoș*, Internatul gr. or. de fete. Dela reflectanți se recere etatea de 14 ani, să aibă 2 clase gimnaziale sau civile, și să fie onești.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea bisericii gr. or. rom. din Văliug (Ferenzfalva), protopresbiterat: Boceșimontane, se eserie licitațiune minuendă.

Prețul esclamării: 2200 coroane.
Licitațiunea se va ținea Dumineca în 29. Iulie (11 August) 1912 în s. biserică din loc la 2 oare p. m.

Licitații vor avea să depună vadiu de 10% după prețul de esclamare.

Intreprinzătorii vor avea să supoarte spesele avute cu specificațiunea de spese, contract și timbre și nu au dreptul a pretinde diurne sau spese de viatic.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de preferință asupra acelor intreprinzători, în cari are mai multă încredere.

Contractul încheiat, pentru intreprinzător, este valabil îndată după subseriere, ear' pentru comuna bisericască numai după aprobarea lui de Ven. Conzistoriu diecezan.

Specificațiunea de spese și condițiunile să pot vedea în orice zi la oficiul parohial.

Văliug, (Ferenzfalva) în 17/30 Iulie 1912.
(235, —1) **Comitetul parohial.**

„Doina” tipografie și librărie, societate pe acții în Beiuș.

Concurs.

Deschidem concurs pentru ocuparea unui post de conducător de librărie.

Reflectanții vor trebui să arate calitatea în care au fost aplicați până aci și să probeze că sunt destoinici a vinde în prăvălie, a face comandele, corespondența și contabilitatea.

Ofertele, cari vor trebui să conțină și pretențiunile privitoare la salarii ale reflectanților, — să se adreseze până la 22 August st. n. subsemnatei direcțiuni.

Direcțiunea tipografiei și librăriei „Doina” soc. pe acții în Beiuș.
(235, 1—3)

Un mare și cunoscut

Institut de asigurare caută pentru birourile sale din Budapesta oficianți, cari afară de limba maghiară mai vorbesc și scriu perfect (literar) românește. Acei cari au mai funcționat pe această carieră, sunt preferiți. Ofertele cu indicarea vrăstei, calificației, ocupația de până acum și pretensiunile de plată, precum și cu arătarea referințelor să se trimeată sub „Nouă carieră” („Uj pályá”) la adresa: **Eokstein Bernát** hirdetője, **Budapest**, VII. Erzsébet-körút 37.

„DRĂGANUL” institut de credit și economii societate pe acții în Beiuș.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Drăganul” societate pe acții din Beiuș publică concurs pentru ocuparea postului de practicant cu termenul de 15 August st. n. 1912.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească, că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate.

Salariu anual 840 cor.

Ofertele sunt a se înainta la adresa direcțiunei.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

Direcțiunea.

AVIZ!

În magazinul de lemne din comuna Maroseperjes (Chelmac com. Timiș) al domnului dr. Ștefan C. Pop se află de vânzare **bărne** (grosi) de 2, 2½ și 3 metri lungime cu 75 fl. 90 fl. și 1.10 cor. — **Stâlpi** de 2, 2½ metri cu 1.60 cor. și 2 cor., pe ales cu 15% mai scump. Aceste produse sunt pregătite din cel mai puternic goron (gârniță). Comuna Maroseperjes (Chelmac) zace pe malul stâng al Murașului dela Lipova în depărtare de 15 klm.

Informații se capătă la proprietar atât în comuna numită cât și în cancelaria advocațională din Arad. (238)

1—2 studenți (băieți mai mici) se primesc în vipt și provedere la un ofician, unde vor fi bine îngrijiți și controlați în progresarea studiului — *Răvai utca 10.* (237, 1—3)

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abatere dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și nu se frâng.

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. **BERTALAN KURZER** și **ERNŐ VIDOR** de Márfta.

Dacă îți asudă picioarele întrebă înteează renumita

„Cremă de piu a lui **ERÉNYI**”

1 borcan mare . . . 1 cor.
1 borcan mic . . . 60 fil.

Se poate cumpăra în toate drogheriile, prăvăliile de galduterii și ghetete și în toate bărbieriile, precum și dela preparatorul

TIVADAR ERÉNYI

ARAD, Strada Aulich Lajos n-rul 20.

CUCHT HUGO
mechanic

BISERICA-ALBĂ str. Becher 6.

DEPOZIT de renumite mașini **PAFF** pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat.

MAȘINI de cusut **PHÖNIX** și **NANMANN**, biciclete **STYRIA** și **WAFFENRAD** toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electrizat. **IN ATENȚIUNE:** nu țin agenți voiajori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etajul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni de mașini este a lui

Kovács István

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
str. Fröbel nr. 58 (casa proprie),

fabricant de trăsuri și autocaroserie

furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-melor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de trăsuri și calese noi și folosite.

Atelier de reparatură. Ateliere de făurire, rotarie și de lustruit.

In lucratoarea electrotehnică și mecanică și Institutul concesionat de autorități de instalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK
Budapest V. str. Nagymező utea 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fizice, monometre și executarea brevetelor. Cântare de precizie pentru farmaciași, drogerii și aurari. Instalări de luminație și soner (clopotele) electrice, telefon de casă pe prețuri lângă prețurile cele mai ieftine.

Frideric Höning turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :
Arad, str. Rákoczi nr. 11-28. Fondat la 1840.
Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30 percente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Numărul telefonului 23.

Ujj Janos,
stabiliment industrial de cement, în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind. (Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru pod de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

Prima fabrică în Ungaria de nord alui Kozár Lajos

pentru țesutul și impletirea sirmii (drot), îngrădiri (garduri), tot felul de site, ciur, ornamente de lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparherturi), cuptorase etc. Fabrică totfelul de garduri din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier lestrăit cu cotoștoriu sau argint viu, țesături de rabbit, rosteie de ciuruit, coșeri pentru petriș și trestie impletită pentru plafond (structură). Despărțământ deosebit pentru fabricarea lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, coridoare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier scuite contra focului și construcții de fier. Despărțământ din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (sparherturi) dela esecutarea cea mai simplă până la cea mai pompoasă, cu îmbrăcăminte de pământ (cahale, olane) în colorii sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procent de corăspunzătoare.

JOAN TEJNOR
Timișoara-Fabric, Andrásy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, bri-ciuri de rias, foarfece de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor** se efeptuiește prin oameni experți. **Ciorapi de gumă, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări** se efeptuiesc garanție de oameni experți.

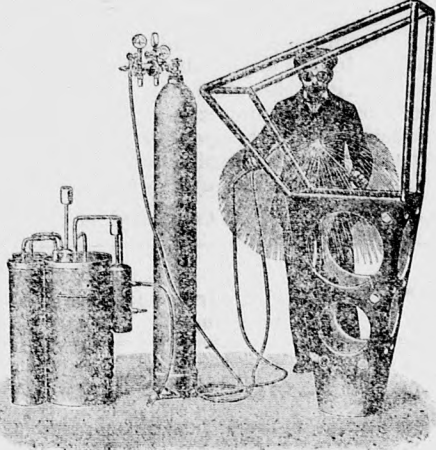
TRIUMFUL INDUSTRIEI UNGUREȘTI DE FER ȘI METAL!

Prima fabrică ungurească de autogen și aranjamente de lipit și tăiat a lui Körmendy Ferencz
BUDAPESTA, Strada Dalnok nr. 3. (Telefon 20-59.)

Expediază aranjamente pentru lipit și tăiat sistem propriu. Aranjamentele acestea speciale se pot întrebuinta pentru lipirea și tăierea oricărui metal.

Invenție maghiară!

Execută: rezervorii de apă, boilere, încălzitoare, cazane, precum lipirea obiectelor de fier, oțel și alte metale, atât în loc ca și în provincie. Instrucții pentru lucrarea practică a lipitului se dau gratis.

Magazin de trusouri pentru mirese.

Albituri pentru fete și băieți în seminarii conform regulamentului, execuție plăcută, cu prețurile cele mai ieftine.

Rosenblüh H. és Tarsa magazin de modă Arad

Mare magazin de resturi de pânză moale pentru cămeși 1 m. 60-64 fl.
Pânză de ață groasă cor. . . 1.40
" " " subțire " . . . 1.50
Lepedee durabile, fără cusătură, calitate bună 1 bucată coroană . 2.80

Joupon de mătase taff't
changaa acum . . . cor. 9.—
calitate mai grea . . . " 11.—
moire în orice culoare . . . " 8.—

Resturi de covoraș.

Stoor de dantele aplic. 1 b. 6.20
Perdele grele, mare magazin de lepedee.
Corsete „Herveth“, calitate excelentă, 1 bucată . . cor. 7.—

Ciorapi implețiți în închisoare.

Resturi de broderii elvețiene.

GHEORGHE CIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

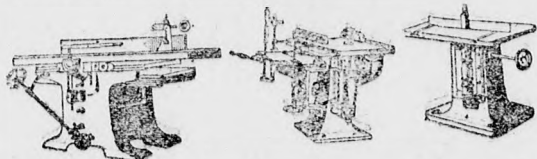
LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Iși recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Întreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu ::: prețuri moderate. :::

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBANZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștințez pe on. public, că
in branșa arhitectonică
execut tot felul de întreprinderi, transformări de zidiri vechi, repararea de biserică române și școli, precum și zidirea lor.
Cu planuri și bugete servesc cu prețuri cât se poate de moderate. Comandă primesc atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprinjinul on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.**Orova Károly,**inginer-mechanic
diplomat.Budapest, V., Kálmán-utca 24. — **Telefon 146-38.**Reprezentantul fabricii de lucrare a
lemnului de specialitate:**TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**

SPECIALITĂȚI: Herestraie rapide și cu două tășuri instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.
Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama măsarilor și inginerilor!

Condițiunile favorabile de plată!

Catalog trimis gratuit.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre făgrea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimis gratuit.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică: **Radiale Budapest.** Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ. Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:**Sitele-Radial, model 1911,**

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

Preparatele „BLEYER“:

Cremă Ilona . . . 1 cor.
 „ săpun 1 cor.
PUDRĂ „ . . . 1 cor.

PARFUMURI veritabile franceze dela 2 cor. până la 30 cor., în orice preț. La comenzi de 10 cor. expediarea o face francată farmacia „ILLÉS PROFETA” a lui

BLEYER
 BUDAPESTA, VIII., Strada Illés n-rul 15.
 (In colțul străzii Prater.)

Nou atelier pentru gravură de firme!

Fostul conducător al atelierului de gravură a lui CZEILER ISTVÁN Zöldy Gyula, și-a deschis în Arad, piața Szabadság nr. 22 (Palatul Teatrului) un atelier modern de gravură pentru firme. Aducând aceasta la cunoștința on. public, roagă binevoitorul sprijin:

Zöldy Gyula, pictor artistic, de firme și embleme.

TELEFON nr. 10.

TELEFON nr. 10.

Crema Viola are un efect neîntrecut pentru îngrijirea mânilor și a feței. După întrebuințarea de câteva zile numai, face pielea nimitor de frumoasă, încât toți îi admiră efectul. Depărtează de pe față toate zgrăbunțele, comedoni (coși), pistruie, petele de mai și îi dă pielei o culoare albă și sănătoasă. În întrebuințarea: înainte de întrebuințarea față și mâna trebuie spălată cu apă moliceică și cu săpun Viola. Pelea uscată bine e a se unge ușor de mai multe ori peste zi.
Prețul 1 cor. 50 fileri.

Săpunul Viola E liber de leșie, nu conține nici un fel de substagță corosivă și are un miros deosebit, mărește efectul cremei Viola în mare măsură. **Prețul 1 buc. 1 cor.**

Pudra Viola e cea mai bună și cea mai inofensivă. **Prețul 1 cor. 50 fileri.** — Se pot cumpăra dela

ELEMER NAGY farmacia „Pállfy”
 BUDAPESTA, II., FŐ-utca 80 (in colțul dela Kacsá-utca)

Nouă mină de cărbuni pe linia ferată cenădană

Atragem atențiunea on. proprietari de mașini de imblătit asupra acestei noi mine de cărbuni, de unde pot primi cărbuni fără praf și curățiți. Totodată atragem atențiunea și a acelor cari se ocupă cu

încălzirea cazanelor ori cu arderea țiglelor

Cu proiecte de spese și orice explicații servește cu plăcere

Körösvölgyi kereskedelmi és ipari szövetkezet, Honctó.

PAPP K.

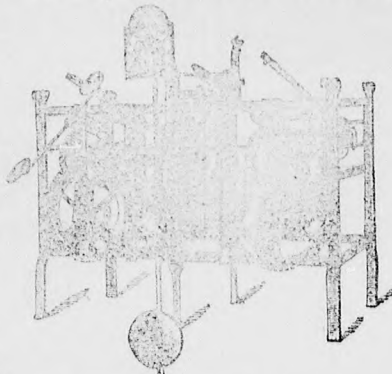
orologier de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă.

Temesvár-Gyárvaros,
 Fő-utca 34.

OROLOGIE de TURN

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astor-fel de orologio să efectuece conștientios și ieftin. Preliminare de spese gratuite.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berei, apaducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

PORTLANIT

veritabile de Zimony **ardesie de asbest** cel mai bun material al timpului de față pentru acoperirea caselor. Pentru durabilitate garanță de 50 ani. Uunicul loc de vindere

la fabrica de mobile de lemn alui

Ludovic Fülöp,
 ARAD, Hajó utca 1.

Telefon 75.

Prospecte gratuit.

ÎNȘTIINȚARE!

ÎNȘTIINȚARE!

Aduc la cunoștința Onor. dame, că

Atelierul meu de croitorie modernă pt. dame

I-am mutat în

Józseffőherczeg-ut nr. 1, etajul I.

(Vis-à-vis de primărie.)

Execut cele mai elegante și moderne trusouri pentru mirese, cu prețurile cele mai convenabile, precum și lucrări engleze și franceze. . . .

Rugând binevoitorul sprijin al on. dame sunt cu stimă:

Ernstné Glück Hermina

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

Doar n'ai mâncat ceapa ciorli?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întreite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanță 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale
 Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

Reuniunea română de înmormântare din Sibiu

recomandă cu toată căldura binevoitoare atențiunii a numărului nostru public din Sibiu și din provincă

Întreprinderea proprie de înmormântări

bogat sortată cu tot soiul de obiecte trebuincioase la înmormântări, între cari sicriuri, cununi, acoperitoare, ghete (păpuși), felinare, cruci, care funebre, etc. etc.

Prăvălia Reuniunii

:: :: Strada Quer Nr. 3. :: ::

(casa fabricantului G. Moess) se găsește sub îngrijirea dlui **Ioan Roman** (patronul salonului de barbierie din strada Quer — Poplăcii-mici — nr. 4), care stă la dispoziție în toate afacerile privitoare la înmormântări, fie în Sibiu, fie la transportarea de morți afară de Sibiu.

Inmormântări se fac de clasa I, II. și III. Inmormântarea membrilor răposați ai Reuniunii se face cu preț redus! Comandele se îndeplinesc cu prevenire și cu toată punctualitatea. :: Întreprinderea se îngrijește de trăsuri, de tot soiul de tipărituri, ca redactarea și tipărirea anunțelor funebre, etc. etc.

Cum venitul curat al întreprinderii e menit să înmulțească fondul „Azilului” pentru adăpostirea orfanilor și neputincioșilor noștri scăpătați, preoțimea, dascălimea și ceilalți cărturari ai noștri, sunt rugați a stăruii pentru înscrierea de membri la Reuniune cu taxa de cor. 2 de înscriere și 60 bani după cazul de moarte al câte unui membru și pentru a se folosi de întreprinderea noastră în cazuri de înmormântări.

Pentru biroul Reuniunii:

Pant. Lucața, Romul Perian, Vic. Tordășan
prezident-director cassar secretar.

Arme de vânătoare

sistem Novotny,

Revolvere

sistem

Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramofone de tot soiul, violine, flaute, tamburine, ghitare, cimbale, cetera, harmonice. Binoeluri și ochișoare originale franceze, ochișoare cu prisme sistemul cel mai nou, aparate de fotografiat, candelabre, mobile de aramă, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate moderne de ras, jamantane de piele veritabilă, non plus ultra în eleganță și durabilitate de toată mărimea, jante de mână, precum și **tot felul de articole de sport** cu prețurile cele mai ieftine și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare minimale

în conturent semestral sau anual dela

„GENTRY”

Societate pe acții pentru mărfuri comerciale și articole de sport.

BUDAPESTA VII. Bulevardul Elisabeta No. 48.

Scrieți românește!

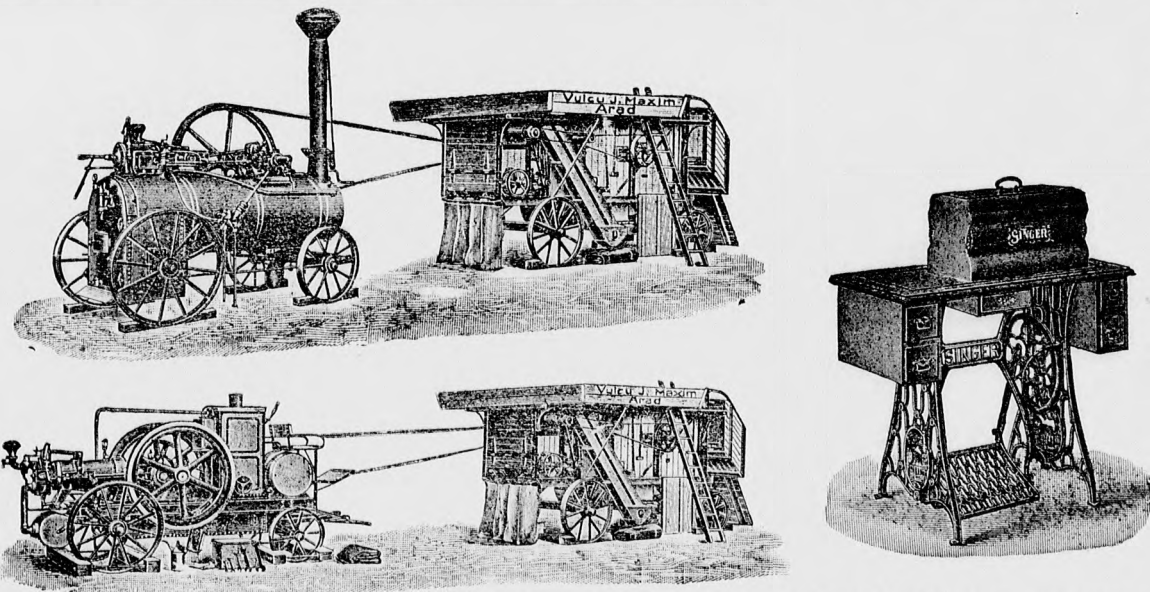
Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câteva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajez.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

In căsătorie

caut o fată inteligentă, bine crescută, poate fi și fără zestre, afară de limba română să posadă cel puțin încă una străină din patrie. Eu de 2 ani am o prăvălie de modă pentru domni și dame cu un capital propriu de cor. 40.000 și sunt în vârstă de 30 de ani.

Reflectantele să se adreseze direct mie. La caz scrisorile se înapoiază sub cea mai mare discreție. *Sima Micșa* comerciant, Titel.

Carti postale ilustrate

frumoase, cu flori și altele se vind 100 bucăți cu 3.20 coroane franco. Cer sprijinul librarilor și negustorilor români. *Constantin Petruțiu* pictor amator, Soborșin.

Agronom

cu calificăție superioară, necăsătorit, se caută pentru administrarea unei moșii de întindere mai mare. Oferte să se adreseze:

„Biroul agricol“, Szászsebes.

CREMĂ PENTRU FAȚĂ

pudre, parfumuri, apă de Colonia, perii pentru dinți, păr și haine, pleptene, ace pentru păr etc., de calitate cea mai bună, — mare asortiment, — se pot căpăta în drogheria

Török Andor és Társa
Arad, Andrassy-tér 20. Telefon 900.

O bacifșă

dorește să corespundă din distracție cu un tânăr inteligent. Adresa: „Doina“ postrestante, Marosvásárhely.

Caut o violină bună,

întreagă. Oferte către Tiberiu Vuia, gimnazist Ağa, (Temes megye.)

Mașinist

Caut post de mecanic la o moară cu aburi. Am cele mai bune atestate în această branșă și ca lăcătar de armatură și electricitate. Adresa: *Mihai Mihailov* în Révaufala (Tórontal m.)

Elev farmacist

inteligent, harnic și cinstit găsește loc în condițiuni avantajoase la „Farmacia Romană“, *Constantin Dumitriu* în Roman (Moldova).

Primește un învățăcel

în prăvălia mea mixtă. Reflectanții să se adreseze subscrisului *Vasile Ciorogariu* R. Péska (com. Arad.)

Se vinde o crăsmă

în Fönlak Doritorii de a o cumpăra să se adreseze lui *Lazar Martin* crășmar, Fönlak

Învățăcel

află aplicare în legătoria de cărți: *Iustin Ardelean*. Arad str. Weitzer nr. 13.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

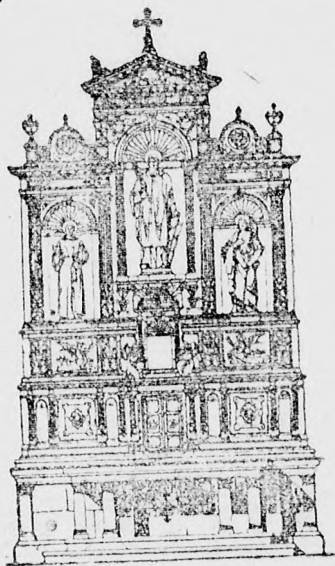
Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare

Temesvár-Erzsébetváros
Hatyu utca 61 szám (casa proprie).

Face totfelul de mobilier de biserică, așa ca: *Iconostase și altare, statui de i piatră șlemn, amvoane și sc. ne de spovedanie, Sierul Domnului, Grota Mariei de Lour, cristelnițe, icoan e de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.*

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Prețurent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

CIRCUL CHARLES

CHUNG SIHI

grup chinez. Jonglör, escamator, grup de acrobați cu plete.

Fakiri originali din India sub conducerea mareluu fakir Abdul Mea.

Cel mai frumos, mai mare, mai luxos, mai elegant și mai plăcut CIRC ambulant din Europa

a sosit în

ARAD pe **Béla-tér**

In șatra colosală a circului încap 6500 privitori.

Șapte
urși de ghiată
≡ admirabili ≡
ai directorului
CHARLES

Prima reprezentație va fi Joi în 8 August n. seara la 8 ore.

Cele mai senzaționale puncte ale programului reprezentației de 3 și jumătate ore durată:

Miss Charles cu 17 lei de Berberia

Grupul de foca admirabil dresat sub conducerea directorului **CHARLES.**

Arabi originali din Tripolis. Cel mai bun săritori și acrobați de piramide din lume.

Șase elefanți minunați. — Cel mai înalt grad de dresaj de elefanți, sub conducerea d. **FERNANDO.**

Zebre și zebroide dresate. — O adevărată minune. — Cel mai greu dresaj.

Dresură fără păreche. □ □ Minunea dresurii de animale.

Șase tigri regali sălbateci de Bengalia

sub conducerea dresorului **Wagner h. cowboy.**

Producții cu cai:

Dresajele libere alui Mr. **BENOIT.** — Producția de sport a grupului de cai a renumitului **COOKE HUBERT.** — Producțiile bravuroase cu cai ale **Cowboyilor și Indienilor.**

Renumiți artiști internaționali. Jongleuri călăreți, acrobați, auguști, clowny, etc. etc.

Prima reprezentație în Arad va fi Joi în 8 August n. seara la orele 8.